

Belangenbehartiging door de VVSG

Overzicht van de politieke dossiers behandeld in de periode 1.1.2018-31.3.2019

VVSG: dé belangenbehartiger van het lokale beleidsniveau

Naast de dagelijkse dienstverlening aan de lokale besturen, de organisatie van studiedagen en vormingen en de productie van tal van papieren en digitale publicaties, is het opkomen voor de belangen van de Vlaamse lokale besturen een kernopdracht voor de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten. Dit leidt elk jaar tot vele tientallen Vlaamse, federale en soms ook Europese beleidsdossiers die worden aangekaart bij ministers en hun kabinet, in het parlement, op administraties, in tal van formele en informele contacten. Deze nota biedt een overzicht met een korte beschrijving van de ca. 85 dossiers van de periode januari 2018 tot maart 2019. Het beleidswerk van de VVSG is een belangrijke return voor het lidgeld dat de lokale besturen jaarlijks betalen.

De belangenbehartiging door de VVSG leidt niet altijd tot het verwachte resultaat, maar in veel dossiers kon de VVSG het voorbije jaar voor de lokale besturen wel duidelijk zaken realiseren.

Enkele voorbeelden:

- Ondanks de budgettaire beperkingen, hield de Vlaamse regering ook in 2018 en 2019 vast aan de beloofde groei van het Gemeentefonds met 3,5%, wat een toename met meer dan 85 miljoen euro betekende.
- De federale overheid ging door met de afgesproken uitbetaling van de saldi van het verkeersveiligheidsfonds.
- De federale regering besliste om in de jaren 2018, 2019 en 2020 telkens 121 miljoen euro te besteden aan de cofinanciering van de statutaire pensioenen van de lokale besturen.
- Het federale parlement keurde de invoering van een gemengd pensioen goed, dat (op termijn) de pensioenfactuur van de lokale besturen moet milderen.
- Mede op vraag van de VVSG keurde het Vlaamse parlement een decreet goed dat de volledige decentralisatie inhoudt van de bevoegdheid over de buitenschoolse kinderopvang naar de gemeenten.
- De VVSG ijverde samen met de zeven fusiegemeenten met succes voor een werkbare regeling voor de aanpassing van de identiteitskaarten.
- Het Vlaamse parlement bevestigde door de goedkeuring van het decreet lokaal sociaal beleid van 9 februari 2018 de centrale rol die het lokale besturen spelen bij het voeren van een goed lokaal sociaal beleid dat gestalte geeft aan de sociale grondrechten van alle inwoners.

Inhoud

1 Algemeen	5
1.1 Memorandum verkiezingen mei 2019	5
1.2 VVSG stelt duurzaamheidspact voor.....	5
2 Federale dossiers	5
2.1 Fiscaliteit en financiën	5
2.1.1 Naar betere communicatie tussen Vlaamse en federale overheid over kastergegevens	5
2.1.2 Btw-compensatiefonds duurzame investeringen	6
2.2 Veiligheid	6
2.2.1 Werking politieraad	6
2.2.2 Wijziging tuchtwet politie	6
2.2.3 Sectoraal akkoord politie	7
2.2.4 Te weinig geld voor NAVAP-regeling politie	7
2.2.5 Brandweer en civiele veiligheid.....	8
2.2.6 Centraal strafregister gaat van start.....	8
2.2.7 Nieuwe camerawetgeving	8
2.2.8 Algemene Verordening Gegevensbescherming	9
2.2.9 Bestuurlijke handhaving: meer instrumenten voor burgemeester	9
2.2.10 Wetsontwerp diverse bepalingen Binnenlandse Zaken.....	9
2.2.11 Gemeentelijke administratieve sancties voor verkeersinbreuken.....	10
2.2.12 Wie betaalt opruimkosten drugsafval?	11
2.3 Burgerzaken.....	11
2.3.1 Digitalisering burgerlijke stand	11
2.3.2 Uittreksels en afschriften akten van de burgerlijke stand	11
2.3.3 Naar een centraal register bewindvoering	11
2.3.4 Diverse bepalingen Binnenlandse Zaken	11
2.3.5 Vermijden veelvuldige oproep voor een stem- of telbureau	12
2.3.6 Aanpassing identiteitskaarten fusiegemeenten: overlast vermeden.....	12
2.4 Welzijn en werk.....	12
2.4.1 Aanpassing vrijstelling socioprofessionele integratie	12
2.4.2 Meer duidelijkheid over referentieadres daklozen	13
2.4.3 Harmonisatie installatiepremie	13
2.5 Personeel en mandatarissen.....	14
2.5.1 Pensioenen: goede en minder goede evoluties.....	14
2.5.2 Gevolgen decreet lokaal bestuur op Sociale Maribel	14
2.5.3 Statuut mandatarissen: meer vragen dan antwoorden.....	15
2.5.4 Taxshift: discriminatie publieke sector blijft.....	15

2.6 Verkeer en mobiliteit	15
2.6.1 Wegcode	15
2.6.2 Schoolstraten	15
2.7 Andere dossiers	16
2.7.1 Reprobel: nieuwe raamovereenkomst	16
2.7.2 Raamcontract postdiensten helpt lokale besturen	16
2.7.3 Kansspelen.....	16
3 Vlaamse dossiers	17
3.1 Bestuurlijke dossiers	17
3.1.1 Overgangsregeling, uitvoeringsbesluiten en wijzigingen decreet lokaal bestuur	17
3.1.2 Bestuursdecreet: de zoveelste hervorming op korte tijd.....	17
3.2 Personeel.....	18
3.2.1 Nieuw rechtspositiebesluit blijft uit	18
3.2.2 Nieuw tuchtbesluit	18
3.2.3 Aanvragen Vlaams zorgkrediet volledig digitaal	18
3.2.4 Tweede pensioenpijler voor Vlaamse contractanten	19
3.2.5 Proefproject werknemersstatuut kinderbegeleiders gezinsopvang voortgezet	19
3.2.6 Uitzendarbeid bij lokale besturen	19
3.3 Sociaal beleid, welzijn en werk.....	20
3.3.1 Lokaal sociaal beleid: regie door gemeente blijft zwak punt.....	20
3.3.2 Toewijzing bijkomende erkenningen woonzorgcentrum 2019 en eerder	20
3.3.3 Omzetting voorafgaande vergunningen woonzorgcentra	20
3.3.4 Woonzorgdecreet.....	20
3.3.5 Nieuw uitbreidingsbeleid voor diensten gezinszorg	21
3.3.6 OCMW's en welzijnsverenigingen als indicatiestellers zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden.....	21
3.3.7 Vlaamse Sociale Bescherming moet proactiever	22
3.3.8 Hervorming financiering ouderenzorgvoorzieningen	22
3.3.9 Geïntegreerd breed onthaal met te weinig regiemogelijkheden	23
3.3.10 Hervorming eerstelijnszorg: vragen blijven	23
3.3.11 Subsidie lokaal loket kinderopvang: stap in de goede richting	23
3.3.12 Decreet buitenschoolse kinderopvang betekent echte decentralisatie.....	24
3.3.13 Overbezetting in de groepsopvang baby en peuter	24
3.3.14 Naar een Vlaamse intersectoraal akkoord 'VIA 5'	24
3.3.15 Meer impact lokaal bestuur op uitbreiding kinderopvang	25
3.3.16 Uitbreiding flexibele opvang	25
3.3.17 Strategische visie-oefening gezinsopvang.....	26
3.3.18 Wijziging waterverkoopreglement met ongewenste effecten.....	26
3.3.19 Campagne 'Zorg voor de mens centraal, begint lokaal'	26

3.3.20 Lokale adviescommissie energie en water: aanpassing door decreet lokaal bestuur	27
3.3.21 Fonds ter bestrijding van uithuiszettingen.....	27
3.3.22 Wijkwerken: te weinig doorstroming naar regulier werk	27
3.4 Omgeving en milieu	28
3.4.1 Instrumentendecreet: gemiste kans?	28
3.4.2 Woonreservegebieden: gemeente moet aan het roer blijven	28
3.4.3 Gewestelijke verordening publiciteit.....	29
3.4.4 Handhavende gemeente mag zelf dwangsommen en meerwaarden innen	29
3.4.5 Statiegeld en zwerfvuil: VVSG wil 100% producentenverantwoordelijkheid	30
3.4.6 Uitvoeringsplan huishoudelijk afval en gelijkaardig bedrijfsafval	30
3.4.7 Diverse dossiers afvalbeleid	30
3.4.8 Financiering waterbeleid richten op doelstellingen i.p.v. investeringen	31
3.4.9 Basisbereikbaarheid en vervoerregio's: vraag naar budgettaire duidelijkheid	31
3.4.10 Trage wegen	32
3.4.11 Taxi's	32
3.4.12 Deelfietsen BlueBike	32
3.4.13 Generiek Informatieplatform Openbaar Domein (GIPOD)	32
3.5 Wonen.....	32
3.5.1 Sociaal beheersrecht moet lokale keuze blijven	32
3.5.2 Huurwaarborgregeling: zorgen over zwakste huurders	33
3.5.3 Erkenning en subsidiëring socialeverhuurkantoren	33
3.6 Diverse dossiers	34
3.6.1 Vizier 2030, het Vlaamse kader voor duurzame ontwikkeling	34
3.6.2 Decreet bovenlokaal cultuurbeleid: wanverhouding tussen ambities en budget	34
3.6.3 Audit Rekenhof over interbestuurlijke verhoudingen	35
3.6.4 Conceptnota actualisering regels begraafplaatsen en lijkbezorging.....	35
3.6.5 Subsidies lokale ondersteuning bestrijding van radicalisering en polarisering	35
3.6.6 Conceptnota nieuwe regelgeving slimme steden en gemeenten in Vlaanderen	35
3.6.7 Integraal handelsvestigingsbeleid: van decreet naar praktijk	36

1 Algemeen

1.1 Memorandum verkiezingen mei 2019

De VVSG organiseerde in 2018 tijdens verschillende bijeenkomsten van de algemene vergadering, de raad van bestuur, het directiecomité en het directiecomité van de afdeling OCMW's besprekingen over een memorandum voor de Vlaamse, federale en Europese verkiezingen van mei 2019. Op die manier kwam een breed gedragen document tot stand. Het analyseert een aantal voor de lokale besturen relevante maatschappelijke trends, waaruit vervolgens een tiental strategische dossiers worden afgeleid. Bij elk van die dossiers geeft het memorandum aan welke engagementen de lokale besturen zelf op zich willen nemen, en waarvoor ze rekenen op de hulp van de andere overheden.

Het memorandum vertrekt uitdrukkelijk vanuit de idee van partnerschap, enerzijds tussen de verschillende overheidsgeledingen, en anderzijds tussen de overheid en het brede maatschappelijke veld: burgers, bedrijven, verenigingen, onderzoeksinstellingen, enz. De meeste maatschappelijke problemen kunnen immers niet zo maar door één speler worden aangepakt, maar vereisen een gezamenlijke visie en een bereidheid om, elk vanuit de eigen bevoegdheden en sterktes, samen te werken.

De algemene vergadering van de VVSG keurde het memorandum eind 2018 unaniem goed.

1.2 VVSG stelt duurzaamheidspact voor

De VVSG keurde een ontwerp van duurzaamheidspact goed, waarover ze het gesprek wil aanknopen met de andere overheden. Bij het realiseren van de zeventien duurzameontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties zijn inspanningen en acties nodig van de hele samenleving: de verschillende overheden, burgers, bedrijven en wetenschappelijke instellingen. Lokale besturen zijn bereid om engagementen op zich te nemen, maar rekenen hiervoor op de ondersteunende en faciliterende rol van de andere overheden.

Het ontwerp van duurzaamheidspact bevat acties en afspraken op het vlak van mobiliteit, energie, klimaat, armoede, welzijn, ruimtelijke ordening, enz.

2 Federale dossiers

2.1 Fiscaliteit en financiën

2.1.1 Naar betere communicatie tussen Vlaamse en federale overheid over kadastragegevens

De VVSG klaagde verschillende keren de manke digitale communicatie aan tussen de Vlaamse en de federale overheid met betrekking tot kadastragegevens. De invoering van de digitale bouwaanvraag en vervolgens de omgevingsvergunning impliceerde dat de gemeenten zelf de informatie over stedenbouwkundige vergunningen niet meer aan de diensten van het Kadaster moesten bezorgen. Die zouden de gegevens rechtstreeks van de Vlaamse overheid krijgen. Ondanks herhaalde beloftes, was die automatische gegevensdoorstroming eind 2018 nog steeds geen feit. De VVSG waarschuwde vooral voor de mogelijke financiële gevolgen voor de gemeenten als het (nieuwe) kadastraal inkomen te laat zou worden vastgesteld.

2.1.2 Btw-compensatiefonds duurzame investeringen

De VVSG werd om advies gevraagd over een federaal wetsvoorstel dat een btw-compensatiefonds wil installeren voor lokale duurzame investeringen.

De VVSG oordeelde de bedoeling van het voorstel positief, maar vroeg naar instrumenten om een grotere impact te genereren en dus verder te gaan dan het voorstel, bv. door een btw-verlaging voor alle lokale investeringen. Voorts vreest de VVSG voor de aan het voorstel gelieerde extra administratieve lasten. Daarnaast wil de VVSG, in tegenstelling tot het voorstel, net wel duurzaamheidsinvesteringen in patrimonium voor ondersteuning laten in aanmerking komen.

Uiteindelijk werd het wetsvoorstel niet goedgekeurd.

2.2 Veiligheid

2.2.1 Werking politieraad

De VVSG werd in maart 2018 gehoord door de Commissie Binnenlandse Zaken van de Kamer over de werking van de politieraad. De blijvende betrokkenheid van raadsleden bij het lokale veiligheidsbeleid is voor de VVSG cruciaal om de lokale verankering en democratische legitiemering van het veiligheidsbeleid te waarborgen. De commissieleden volgden de visie over de hele lijn en engageerden zich tijdens de zitting om de spelregels over de werking en de verkiezing van de politieraad verder te vereenvoudigen en af te stemmen met de regionale regels. De VVSG werd actief betrokken bij deze wetwijzigingen die uiteindelijk rond de zomerperiode van kracht werden. De VVSG werd eveneens geraadpleegd bij de verdere uitvoering hiervan in de aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen, om zo in goede samenwerking met de FOD Binnenlandse Zaken en het Agentschap Binnenlands Bestuur beleidsmedewerkers tijdig en correct te kunnen informeren.

2.2.2 Wijziging tuchtwet politie

De VVSG kreeg van minister van Binnenlandse Zaken Jambon de vraag om advies uit te brengen over een geplande wijziging van de tuchtregeling voor de politie. Het ontwerp moet tegemoet komen aan de vaststelling dat de huidige tuchtregeling veel te complex is en niet kan worden gebruikt als instrument voor een goed personeelsbeleid.

In de nieuwe regeling zou de korpschef optreden als tuchtverheid: hij wordt verantwoordelijk voor het tuchtbeleid. Daarnaast wordt de rol van de burgemeester of het politiecollege beperkt: zij treden niet meer op als tuchtverheid, behalve voor de mandaathouder-korpschef. Ze krijgen wel een positief injunctierecht voor het opstarten van een tuchtprocedure en het voeren van een onderzoek. Het onderscheid tussen lichte en zware tuchtstraffen verdwijnt, evenals de louter adviserende bevoegdheid van de federale tuchtraad. Dat wordt een permanent orgaan met een magistraat als voorzitter en 2 bijzitters en volle beslissingsbevoegdheid.

De VVSG schaarde zich achter de geplande vereenvoudiging, inclusief de grotere rol voor de korpschef, op voorwaarde dat de wet garandeert dat de bestuurlijke overheid desgewenst kan ingrijpen. De VVSG stond wel kritisch tegenover het injunctierecht van andere instanties, zoals

het parket of de minister van Binnenlandse Zaken of Justitie. Dat leidt mogelijk tot een vermenig van functies (strafrechtelijk en tuchtrechtelijk) en plaatst de zones onder een nieuw soort voogdij.

Het VVSG-standpunt werd maximaal afgestemd met het werkveld en besproken met de betrokken kabinetten. Het wetsontwerp werd uiteindelijk niet meer ingediend in het parlement.

2.2.3 Sectoraal akkoord politie

Begin 2018 kwam een voorwaardelijk tussenakkoord tot stand tussen enkele politievakbonden en minister Jambon. Nadien vond hierover ook overleg plaats met de VVSG en haar zusterverenigingen. Het akkoord zou tegen 2023 leiden tot ruim 40 miljoen euro meeruitgaven voor de lokale politie in vergelijking met vandaag. Over de periode 2019-2023 gaat het om een totaal bedrag van 114 miljoen euro, waarvan 58 miljoen euro voor de Vlaamse politiezones. De VVSG is tevreden dat op basis van het akkoord een reeks toelagen en vergoedingen zouden uitdoven, maar door de geleidelijke inwerkingtreding wordt het effect daarvan pas in 2063 zichtbaar. Verder verwelkomt de VVSG het engagement van minister Jambon om de federale fiscale en sociale meeropbrengsten van dit sectoraal akkoord te laten terugvloeien naar de lokale politiezones. Voor de VVSG is dit echter onvoldoende: de federale overheid zou de volledige meerkosten van dit sectoraal akkoord voor haar rekening moeten nemen. Daarnaast is er nood aan een hogere operationele inzetbaarheid van het politiepersoneel door een aantal kwalitatieve maatregelen te nemen (o.a. verminderen van het ziekteverzuim, betere en vlottere rekrutering, enz...).

De federale regering had oren naar de bezorgheden van de VVSG en bood een aantal garanties over de fiscale en sociale meeropbrengsten. Zo wordt er 4,5 miljoen euro subsidies uitgetrokken voor de lokale politiezones om de meerkosten van het sectoraal akkoord (deels) te bekostigen.

2.2.4 Te weinig geld voor NAVAP-regeling politie

De VVSG boog zich over de budgettaire problemen van de zogenaamde NAVAP-regeling (non-activiteit voorafgaand aan het pensioen) voor de politie: al vanaf het derde kwartaal van 2018 waren er onvoldoende middelen om alle aanvragen te honoreren, waardoor de politiezones de begrote ontvangsten dus niet zullen krijgen.

De VVSG drong er bij minister van Binnenlandse Zaken De Crem op aan om de 'subsidies' (in feite gaat het om een aanwending van middelen uit het door de lokale besturen gefinancierde fonds voor de financiering van de statutaire pensioenen) eerst aan te wenden voor de financiering van de personeelsleden die voldoen aan de voorwaarden en die effectief in NAVAP gaan, én de personeelsleden die voldoen aan de NAVAP-voorwaarden maar langer willen blijven werken niet langer te financieren of slechts deels te financieren met de middelen die nog beschikbaar zijn. De federale overheid bekijkt momenteel de piste die de VVSG heeft voorgesteld om vanaf 2019 de subsidies te beperken tot diegenen die effectief in NAVAP gaan.

Daarnaast vroeg de VVSG aan de minister dat de zones, ondanks het tekort aan budgettaire middelen, toch een terugbetalingsdossier kunnen indienen zodat de reële kosten voor de zones duidelijk en transparant worden voor de federale overheid, en dat de VVSG inzage krijgt in de cijfergegevens van de NAVAP.

2.2.5 Brandweer en civiele veiligheid

De VVSG en het Netwerk Brandweer kaartten in de loop van het jaar diverse dossiers aan bij de federale overheid. Zo bleef de vraag naar een volgehouden traject richting een 50/50-financiering van de hulpverleningszones, een eis die ook een belangrijke plek kreeg in het VVSG-memorandum voor de verkiezingen van mei 2019. Ook voor de werking van de dringende medische hulpverlening is een grondige hervorming nodig. Die moet absoluut zorgen voor een minimumstatuut en kwaliteitsnormen, een verbeterde financiering en nieuwe opleidingstrajecten. Netwerk Brandweer vraagt hiervoor een nieuwe 'Commissie Paulus'.

Daarnaast bekommerden de VVSG en Netwerk Brandweer zich o.m. over de tuchtprocedure van de brandweerlieden, het statuut van de vrijwilliger en de gevolgen van het arrest Matzak voor de beoordeling van welke wachtdiensten tot de arbeidstijd moeten behoren en welke niet. De VVSG en het Netwerk Brandweer proberen telkens tot een maximale afstemming van de standpunten te komen, om zo het gewicht in gesprekken met de centrale overheden te verhogen.

2.2.6 Centraal strafregister gaat van start

Sinds 1 januari 2018 zijn alle gemeenten aangesloten op het Centraal Strafregister en moeten gemeenten geen veroordelingsbulletins meer registreren in een gemeentelijk strafregister. Dat was een niet onbelangrijke stap in de richting van een meer digitale dienst burgerzaken. Het kostte de VVSG 22 jaar lobbywerk om alle neuzen in de goede richting te krijgen, wat een peulschil is in vergelijking met de 183 jaar waarop het strafregister uitgroeide van een oneigenlijke opdracht naar een heuse praktijk. Toch slaagde de VVSG in haar opzet. Dat kon enkel door een uitstekende samenwerking met VLAVABBS en specialisten uit het werkveld. Ook na de opstart van het Centraal Strafregister kwam er overleg over moraliteitsonderzoeken, SIDIS Suite en archiveringstermijnen.

2.2.7 Nieuwe camerawetgeving

De VVSG werd in februari 2018 gehoord door de gezamenlijke Commissie Justitie en Binnenlandse Zaken van de Kamer over het ontwerp van de nieuwe camerawetgeving. Door nauwe afstemming met de Raad van Burgemeesters en de Vaste Commissie voor de Lokale Politie kon een heldere en gezamenlijke visie worden gepresenteerd. Omdat er te veel druk was door de komende inwerkingtreding van de AVG konden de commissieleden de tekst niet meer amenderen, maar ze waren wel bereid om de regierol van gemeenten en de betrokkenheid van de gemeenteraad bij de plaatsing van camera's op straat te behouden. De VVSG gaf advies bij de uitvoeringsbesluiten en zorgde ervoor dat alle gemeenten en parkeerbedrijven in de toekomst ook de mogelijkheid krijgen om parkeerinbreuken en lage-emissiezones te handhaven met mobiele scanscooters.

2.2.8 Algemene Verordening Gegevensbescherming

Het Staatssecretariaat Privacy vroeg het advies van de VVSG over de omzettingwet AVG voor de verwerking van persoonsgegevens. Daarbij herhaalde de VVSG de noodzaak om lokale besturen niet te belasten met meer administratieve lasten dan die waarin de AVG reeds voorziet, hun de tijd te geven om tot de nodige aanpassingen van hun werkprocessen over te gaan en interbestuurlijke samenwerking te faciliteren in plaats van af te remmen. Samen met de Werkgroep Informatieveiligheid en de Vlaamse Toezichtscommissie werden ook standpunten ontwikkeld over het Vlaamse AVG-Decreet en de toekomstige rol van de consulent informatieveiligheid. Via de Raad van Burgemeesters kon de VVSG ook advies verstrekken over de aanpassingen bij politionele gegevensverwerking en de diverse uitvoeringsbesluiten.

2.2.9 Bestuurlijke handhaving: meer instrumenten voor burgemeester

De VVSG kreeg de vraag om advies uit te brengen bij een wetsontwerp over bestuurlijke handhaving, met o.m. enkele wijzigingen van de Nieuwe Gemeentewet over de bestuurlijke politiebevoegdheden van de burgemeester.

Het wetsontwerp kwam in grote mate tegemoet aan de VVSG-vragen. Gemeenten zouden inrichtingen kunnen onderwerpen aan een uitbatingsvergunning (sommige doen dit nu al maar het is belangrijk dat dit juridisch sterk verankerd wordt) en de mogelijkheid krijgen om de moraliteit van uitbaters van inrichtingen te onderzoeken ('screening') vóór ze een uitbatingsvergunning ontvangen. Daarnaast zou de afdwingbaarheid van bestuurlijke maatregelen van de burgemeester (bv. sluiting van een inrichting) versterkt worden met nieuwe instrumenten zoals de bestuurlijke verzegeling en de bestuurlijke dwangsom. De geplande uniformisering van verschillende artikelen in de Nieuwe Gemeentewet die de burgemeester toelaten om bestuurlijk op te treden (vandaag per artikel verschillend, met bv. soms een bekrachtiging door het college en soms niet, soms een kennisgeving aan de gemeenteraad en soms niet) vond de VVSG positief. De VVSG vroeg ook aandacht voor een goede uitwisseling van informatie ter ondersteuning van de gemeenten. De proefprojecten met de Arrondissementale Informatie- en Expertisecentra (ARIEC) kunnen deze nood lenigen.

De federale regering keurde het wetsontwerp goed in de ministerraad van 29 maart 2019, maar het ontwerp is niet meer ingediend bij het Parlement.

2.2.10 Wetsontwerp diverse bepalingen Binnenlandse Zaken

De VVSG werd begin 2018 om advies gevraagd over een wetsontwerp met tal van wijzigingen op het vlak van Binnenlandse Zaken.

Het ging o.m. over het bestrijden van identiteitsfraude, over de werking van de hulpverleningszones en over veiligheid. De VVSG:

- vroeg meer delegatiemogelijkheden binnen de hulpverleningszones, een beetje naar het voorbeeld van wat al langer binnen de gemeenten bestaat.
- was het niet eens met de geplande verplichting voor hulpverleningszones om een 'vrijwilligersbureau' op te richten.
- vroeg bijzonder bewijswaarde voor vaststellingen door de politie van parkeerovertradingen.
- had vragen bij een verplichte psychotechnische proef voor gemeenschapswachten.

- vroeg de invoering van de bestuurlijke dwangsom om bestuurlijke maatregelen van de burgemeester beter af te dwingen.

(zie ook 2.3.4)

2.2.11 Gemeentelijke administratieve sancties voor verkeersinbreuken

De commissie Binnenlandse Zaken van de Kamer heeft de VVSG om advies gevraagd over een wetsvoorstel voor de aanpassing van de GAS-wet voor verkeersinbreuken. Vandaag geldt het principe van de kentekenaansprakelijkheid: als de overtreder bij de vaststelling niet aanwezig is, wordt de houder van de kentekenplaat aansprakelijk gesteld. De GAS-wet bevat wel verweermogelijkheden, maar de kentekenhouder kan niet de feitelijke overtreder aanduiden. Door het wetsvoorstel zal de kentekenhouder op elke mogelijke manier zijn onschuld kunnen aantonen, op voorwaarde dat hij de identiteitsgegevens van de feitelijke overtreder bezorgt aan de sanctionerend ambtenaar.

De VVSG steunde het principe van het wetsvoorstel, weliswaar met enkele opmerkingen die gebaseerd zijn op de wegverkeerswet waar een gelijkaardig systeem geldt. Zo moet er een termijn komen waarbinnen de kentekenhouder de identiteitsgegevens van de overtreder moet bezorgen aan de sanctionerend ambtenaar. Verder is er nood aan duidelijke procedurevoorschriften over de wijze waarop die gegevens moeten worden bezorgd. Tot slot moeten er sanctiemogelijkheden zijn wanneer de kentekenhouder de identiteitsgegevens weigert te bezorgen aan de sanctionerend ambtenaar. Straffeloosheid moet hierbij vermeden worden. Samen met het werkveld werd ook de nodige inspiratie gehaald uit het CrossBorder project van de FOD Justitie, waarbij verkeersboetes digitaal verstuurd en sneller geïnd kunnen worden. De VVSG kreeg daarnaast ook een vraag om advies over een wetsvoorstel dat GAS-boetes mogelijk maakt voor snelheidsovertredingen. Is het met andere woorden wenselijk dat er een verdere depenalisering komt van (lichte) inbreuken op de verkeersreglementering die vandaag strafbaar zijn maar ongestraft blijven door ze op te nemen in een gemeentelijke politieverordening (eventueel op niveau van de politiezone) en ze in alle gevallen te bestraffen met een gemeentelijke administratieve sanctie (categorie geldboete)?

De VVSG ondersteunde de motivatie van het voorstel, mits men een ruimere en meer integrale denkoefening over de strafbaarstelling en afhandeling van (lichte) inbreuken op de verkeersreglementering houdt, eerder dan de gemeentelijke administratieve sancties als enige oplossingspiste voor het ongestraft blijven van dergelijke inbreuken te beschouwen. Er zijn immers regionale verschillen in het vervolgingsbeleid door de parketten. Bovendien lijken de nieuwe stimulansen op het vlak van de vervolging van verkeersinbreuken vruchten af te werpen (cf. de digitale afwikkeling van pv's). Een even vlotte verwerking en betaling van dergelijke inbreuken door gemeenten zal zowel technische (bv. bewijswaarde, grensoverschrijdende aspecten) als financiële (bv. ijking toestellen) inspanningen vergen. De VVSG vroeg de Kamercommissie om de nodige tijd te nemen voor een ruime en meer integrale denkoefening hierover.

De VVSG kreeg ook de vraag om advies te geven bij een wetsvoorstel dat wil voorzien in een verplichte gemeenschapdienst voor wie een administratieve geldboete niet betaalt. Er kwam een positief advies gekoppeld aan de vraag naar sterke garanties voor de rechtsbescherming

van de betrokkenen en een goede omkadering van het geheel. Het wetsvoorstel werd evenwel niet verder behandeld na een negatief advies van de Raad van State.

2.2.12 Wie betaalt opruimkosten drugsafval?

De VVSG overlegde met het kabinet van minister van Justitie Koen Geens over het opruimen drugsafval. De VVSG vindt dat de opruimkosten van dergelijke drugslabo's (dikwijls gelinkt aan zware en internationaal georganiseerde criminaliteit) niet ten laste mogen komen van de gemeenten. Het gaat vaak om gevaarlijke stoffen en de gemeente heeft niet altijd de expertise om hier mee om te gaan. Ofwel moeten de kosten federaal (Civiele Bescherming of gerecht) of op Vlaams niveau (OVAM) gedragen worden (cascadesysteem). Een andere optie is dat er een fonds zou zijn dat deze kosten betaalt. Verder stelt de VVSG vast dat voortdurend taken vanuit justitie doorgeschoven worden naar het lokale niveau. Zo worden lokale recherches van de lokale politiezones steeds meer belast met de opsporingen van inbreuken die vroeger door de federale gerechtelijke politie werden verricht. Ook die trend moet stoppen.

2.3 Burgerzaken

2.3.1 Digitalisering burgerlijke stand

De VVSG en VLAVABBS hebben gezamenlijk geijverd om namens de gemeenten een belangrijke stem krijgen in het beheer van de centrale databank voor de akten van de burgerlijke stand (DABS). Dat werd ook aanvaard. Het voorzitterschap en het ondervoorzitterschap van het beheerscomité DABS zijn in handen van de Belgische gemeenten, die eveneens de meerderheid van leden in het beheerscomité afvaardigen.

2.3.2 Uittreksels en afschriften akten van de burgerlijke stand

De beleidscel van de Minister van Justitie vroeg aan de VVSG en VLAVABBS een advies over het ontwerp-KB dat zal bepalen op welke wijze uittreksels en afschriften van akten van de burgerlijke stand zullen afgeleverd kunnen worden en hoe de raadpleging van de akten voor genealogische, historische of andere wetenschappelijke doeleinden moet gebeuren.

2.3.3 Naar een centraal register bewindvoering

Het Kabinet van de minister van Justitie nodigde de VVSG begin maart 2018 uit voor een overleg over de oprichting van een centraal register bewindvoering, de digitalisering van de betrokken processen en een modernisering van de regelgeving. De VVSG nam deze gelegenheid te baat om de pijnpunten van het systeem waarmee de gemeenten dagelijks geconfronteerd worden (hoofdzakelijk de onvolledige datastroom van de vredegerechten naar de gemeenten), op te lijsten, zodat daarmee bij het herschrijven van de regelgeving en de processen van bij de start rekening kan worden gehouden.

2.3.4 Diverse bepalingen Binnenlandse Zaken

De VVSG werd begin 2018 om advies gevraagd over een wetsontwerp met tal van wijzigingen op het vlak van Binnenlandse Zaken (wijzigingen aan de regelgeving over het rijksregister, de bevolkingsregisters, de identiteits- en vreemdelingenkaarten). De VVSG wees onder meer op enkele incoherenties en onduidelijkheden van het systeem, waardoor een correcte uitvoering

van de regels erg moeilijk zou zijn. Tevens werd gewaarschuwd voor de meerkosten verbonden aan het plan om identiteitskaarten te voorzien van vingerafdrukken. De VVSG en Vlaabbs namen ook deel aan een hoorzitting hierover in de Commissie Binnenlandse Zaken van de Kamer.

(zie ook 2.2.9)

2.3.5 Vermijden veelvuldige oproep voor een stem- of telbureau

De VVSG werd om advies gevraagd over een wetsvoorstel waardoor iemand die al twee keer een functie in een stem- of telbureau heeft uitgeoefend een geldige reden zou hebben voor een vrijstelling bij een volgende oproeping. De VVSG formuleerde een reeks technische opmerkingen bij het voorstel, o.m. over de rol van het gemeentelijke bevolkingsregister enerzijds en het Rijksregister anderzijds. Verder werd ook gewezen op het feit dat de federale overheid dit niet kan regelen voor de gemeente- en provincieraadsverkiezingen, want hiervoor zijn de gewesten bevoegd. De VVSG verwelkomde het voornemen om te vermijden dat steeds dezelfde personen worden opgeroepen om te zetelen bij de verkiezingen, maar gaf aan dat hiervoor kon worden voortgewerkt op al bestaande registratiesystemen.

2.3.6 Aanpassing identiteitskaarten fusiegemeenten: overlast vermeden

In het najaar van 2018 verscheen een KB dat inwoners van fusiegemeenten zou verplichten om binnen het jaar naar het gemeentehuis te gaan om de adreswijziging te laten doorvoeren op de chip van hun elektronische identiteitskaart. De zeven Vlaamse fusiegemeenten berekenden dat dit per gemeente ongeveer één manjaar werk zou kosten. Samen met de VVSG vroegen ze minister van Binnenlandse Zaken Jambon om hiervoor meer tijd uit trekken. Uiteindelijk wijzigde zijn opvolger De Crem deze verplichting en gaf de inwoners vijf jaar voor de aanpassing. Hierdoor kunnen veel aanpassingen gebeuren tijdens de reguliere vernieuwing bij een verhuizing, het bereiken van de einddatum van de kaart of bij verlies. Dit geeft ook veel minder ergernis bij burgers.

2.4 Welzijn en werk

2.4.1 Aanpassing vrijstelling socioprofessionele integratie

De VVSG bekeek een voorstel tot aanpassing en administratieve vereenvoudiging van de socioprofessionele vrijstelling in het kader van de RMI-wet. Het behoudt ook de stimulans voor leefloongerechtigden om aan het werk te gaan. Verder is het positief dat het onderscheid tussen studenten met en zonder studiebeurs verdwijnt. De VVSG verwelkomde verder het feit dat aan de OCMW's de nodige ICT-instrumenten voor de berekeningen ter beschikking zouden worden gesteld.

Toch zijn er ook aandachtspunten. Zo pleitte de VVSG voor een duidelijke en voor de maatschappelijk werkers werkbare omzendbrief (of een hoofdstuk in de algemene circulaire over het recht op maatschappelijke integratie), geïllustreerd met voorbeelden over de berekeningswijze. De beloofde ICT-toepassing hiervoor en de kosten ervan worden het best gedragen door de federale overheid. Verder vond de VVSG het voorstel voor de overdracht van de SPI-

vrijstelling vrij complex en onduidelijk. Bovendien blijkt bij de toepassing voor leefloongerechtigde personen met een gezin het maximuminkomen om de SPI-vrijstelling te kunnen genieten hoger dan het minimumloon. Tot slot verwacht de VVSG dat door de hogere bedragen van de vrijstelling meer leefloners die in een artikel 60 tewerkstelling (TWE) terechtkomen, een aanvullend leefloon zullen ontvangen.

Deze wetwijziging haalde uiteindelijk de eindmeet niet.

2.4.2 Meer duidelijkheid over referentieadres daklozen

De VVSG werkte mee aan een nieuwe circulaire over het referentieadres voor daklozen, met het pleidooi om een reeks onduidelijkheden uit te klaren. De VVSG benadrukte verder dat het belangrijk is dat alle federale overheidsdiensten deze omzendbrief op dezelfde manier interpreteren. Vandaag is dat niet het geval, wat lokaal tot discussies tussen gemeenten en OCMW's en hun toezichhouders en het middenveld leidt. Door politieke onenigheid is deze omzendbrief er uiteindelijk niet gekomen.

2.4.3 Harmonisatie installatiepremie

De VVSG nam een standpunt in over een wetsvoorstel om de verschillende installatiepremies te harmoniseren. Een dergelijke premie dient om mensen eenmaal in hun leven de mogelijkheid te geven om na een periode van dakloosheid terug een menswaardig bestaan te leiden, bv. door de nieuwe woonst van een basisinrichting te voorzien. Volgens de VVSG verbetert het wetsvoorstel op een aantal punten de werking van de installatiepremie. Het is logisch dat de verschillende stelsels geharmoniseerd worden en ook de toeslag voor minderjarige kinderen is positief. Verder stond de VVSG achter de nieuwe mogelijkheid om de installatiepremie in schijven uit te betalen, voor zover de rechtszekerheid voor de cliënt bewaakt wordt. . Anderzijds mag voor de VVSG samenwoning niet bestraft worden en moet er ook aandacht zijn voor andere vormen van samenwonen dan het klassieke gezin. Eén installatiepremie per gezin is goed, niet één per adres. Meerdere premies moeten mogelijk blijven voor samenlevingsvormen die niet onder de definitie van gezin vallen, maar gaan over samen wonen louter omwille van de betaalbaarheid of duurzaamheid. De gezinsmodulering zou ook niet alleen mogen afhangen van het aantal minderjarige kinderen. Ook inwonende meerderjarige kinderen moeten meegerekend worden.

Verder wil de VVSG dat de huursubsidie en de installatiepremie worden losgekoppeld. Nu heeft een dakloze die een conforme woning betreft alleen recht op een huursubsidie (onder bepaalde voorwaarden) als hij een installatiepremie van het OCMW heeft ontvangen. Dit leidt tot ongewilde effecten omdat bijvoorbeeld een installatiepremie maar éénmaal kan toegekend worden.

De VVSG lichtte standpunt toe tijdens een hoorzitting in de Kamer. Het wetsvoorstel is nog steeds hangende.

2.5 Personeel en mandatarissen

2.5.1 Pensioenen: goede en minder goede evoluties

In maart 2018 keurde het Parlement een wet goed die o.a. de invoering van het gemengde pensioen inhield. De VVSG verwelkomde deze wijziging, omdat die de stijging van de pensioenlasten voor de lokale besturen toch wat moet milderen.

Toen de behandeling van de wet die de pensioenregeling voor lokale statutaire medewerkers aanpast stil lag ten gevolge van een belangenconflict, deed de VVSG samen met haar Waalse en Brusselse collega's een voorstel voor een bijkomende wijziging. Die zou erop neerkomen dat gemeente en OCMW ervoor zouden kunnen kiezen om voor de berekening van de pensioenbijdrage van hun statutaire medewerkers als één geheel beschouwd te worden, waardoor verschuivingen van die medewerkers tussen gemeente en OCMW geen financiële gevolgen op het vlak van pensioenen zouden hebben. Uiteindelijk werd beslist dit via een ander wetgevend initiatief te regelen, maar dat strandde net voor de eindmeet.

De VVSG verwelkomde ook de beslissing van het federale parlement om 121 miljoen uit de door de lokale besturen betaalde loonmatigingsbijdrage vanaf 2018 aan te wenden voor de financiering van de lokale overheidspensioenen. Voorheen ging dat bedrag naar de algemene sociale zekerheid.

De VVSG was dan weer minder gelukkig met de manier waarop de wet de tweede pensioenpijler voor contractanten zou promoten, namelijk door aan de besturen een korting op de responsabiliseringsbijdrage toe te kennen met geld afkomstig van de andere lokale besturen die een responsabiliseringsbijdrage moeten betalen. Besturen waaraan alleen een basisbijdrage voor de pensioenen wordt aangerekend, zouden dan weer geen korting krijgen. De VVSG wees op de vele negatieve gevolgen van dit mechanisme, maar kreeg hiervoor geen gehoor.

2.5.2 Gevolgen decreet lokaal bestuur op Sociale Maribel

De VVSG kwam op diverse fora tussen om de ongewenste gevolgen van het decreet lokaal bestuur op de middelen uit de Sociale Maribel te milderen. Ten gevolge hiervan kon het OCMW van rechtswege immers een of twee medewerkers verliezen, nl. de secretaris en/of financieel beheerder die na een selectieprocedure de nieuwe directeur werd of in de gemeente een adjunctfunctie kreeg. De VVSG deed er alles aan om ervoor te zorgen dat dergelijke bewegingen niet zouden beschouwd worden als een schending van de voorwaarden qua personeelsvolume bij de OCMW's, en dus niet tot een vermindering van het aantal gesubsidieerde arbeidsplaatsen. Daarnaast ijverde de VVSG voor een zo soepel mogelijke procedure om het bovenstaande gerealiseerd te krijgen, zowel in relatie tot de federale overheid als binnen de besturen zelf.

Een ander probleem, de negatieve financiële gevolgen als medewerkers ten gevolge van de integratiebeweging van het OCMW naar de gemeente worden verplaatst, bleef zonder oplossing.

2.5.3 Statuut mandatarissen: meer vragen dan antwoorden

De inwerkingtreding van het decreet lokaal bestuur in 2019 riep tal van vragen op met betrekking tot het statuut van lokale mandatarissen. Die hadden o.m. betrekking op het fiscale en sociale statuut van de uitredingsvergoeding, de mogelijke combineerbaarheid van het presentiegeld als lid van het bijzonder comité voor de sociale dienst met een vervangingsinkomen (werkloosheid of pensioen), het politiek verlof voor leden van het bijzonder comité voor de sociale dienst, enz. De VVSG legde contacten met diverse federale administraties, en probeerde hierover ook bij het bevoegde kabinet van Vlaams minister Homans aan te dringen op volledige duidelijkheid. Ook begin 2019 nog moest de federale overheid op aandringen om de verschillende stelsels voor politiek verlof aan te passen aan de nieuwe lokale realiteit in Vlaanderen.

2.5.4 Taxshift: discriminatie publieke sector blijft

Door de invoering van de 'taxshift' werd het verschil in behandeling tussen private sectoren en lokale besturen nog vergroot. De VVSG is niet tegen de verlaging van de werkgeversbijdragen. Integendeel, die kan ademruimte geven aan werkgevers met de mogelijkheid om bijkomende banen te creëren.

De VVSG heeft zich wel van bij het begin gekant tegen het feit dat de voordelen van de wet voorbehouden zijn voor de werkgevers in de private social profit en non-profit sectoren. De lokale besturen vragen een evenwaardige behandeling, want het gaat om werknemers die op het terrein, samen met de social profit of in concurrentie hiermee, dezelfde dienstverlening verzorgen en onder hetzelfde wetgevende kader (woonzorgcentra, kinderopvang, gezinszorg, cultuur, enz.). De taxshift levert hierdoor op kruissnelheid (2019) een loonhandicap voor de lokale besturen op van ca. 170 miljoen euro per jaar (Belgisch cijfer). Lokale besturen vragen een gelijk speelveld en dus even grote (verminderingen van de) werkgeversbijdragen.

De talrijke politieke interventies van de voorbije jaren om dit te realiseren voor de lokale besturen, leverden tot nu toe niets. Het is opnieuw een thema in het VVSG-memorandum voor de verkiezingen van mei 2019.

2.6 Verkeer en mobiliteit

2.6.1 Wegcode

Ook deze legislatuur kondigde de federale minister van Mobiliteit een actualisering van het wegverkeersreglement aan. De VVSG kon, mede op basis van de input van de gemeenten, via het verplichte gewestelijke advies heel wat lokale bekommernissen en suggesties meegeven. Maar ook deze legislatuur zal de nieuwe wegcode het daglicht (wellicht) niet zien.

2.6.2 Schoolstraten

De groei van het aantal schoolstraten vroeg om een definiëring in het wegverkeersreglement. Vanuit het federaal parlement werd hiertoe dan ook een initiatief genomen. Maar dat bleek helaas niet zo praktisch voor de lokale toepassing. De initiatiefnemers waren evenwel luister- en aanpassingsbereid voor de vragen en suggesties vanuit de VVSG en de lokale besturen. Daardoor kon op enkele maanden tijd een nieuwe versie goedgekeurd worden.

2.7 Andere dossiers

2.7.1 Reprobel: nieuwe raamovereenkomst

Om een forse verhoging van de te betalen bedragen te vermijden, onderhandelde de VVSG met Reprobel over een raamovereenkomst voor de gemeenten. Een dergelijke overeenkomst zorgt ervoor dat de besturen geen telling van de gemaakte kopieën meer moeten doen, wat administratieve lasten maximaal vermijdt. De VVSG probeerde ook terug te keren naar het oude, lagere tarief of de voorgenomen stijging maximaal terug te dringen. Uiteindelijk landde men op een tarief van 13,30 euro per VTE administratief medewerker per jaar te brengen, ongeacht het werkelijk gemaakte aantal fotokopieën en prints. Met dit voorstel zou Reprobel uit de kosten komen en zullen de besturen geen prijsstijging van de te betalen auteursrechten ondervinden. Het enige wat de gemeenten moeten doen is op het jaarlijks aangifteformulier verklaren van de raamovereenkomst gebruik te willen maken en dus geen aangifte doen. Er volgen nog gelijkaardige onderhandelingen voor de afvalintercommunales.

2.7.2 Raamcontract postdiensten helpt lokale besturen

Op 18 oktober 2018 werd het VVSG-Raamcontract voor universele postdiensten gegund aan bpost. Dat gebeurde na een procedure van bijna anderhalf jaar, die veel vertraging opliep door verschillende juridische procedures. Die werden alle in het voordeel van de VVSG beslecht. Met dit raamcontract kunnen de Vlaamse lokale besturen vier jaar lang postdiensten inkopen zonder hiervoor zelf een overheidsopdrachtenprocedure te moeten voeren.

2.7.3 Kansspelen

De VVSG pleegde overleg met het kabinet van minister Geens en bracht op vraag van de commissie Justitie van de Kamer een advies uit op het wetsontwerp kansspelen. De vraag naar meer bevoegdheden voor gemeenten is deels ingewilligd: voor wedkantoren bijvoorbeeld is en nu de mogelijkheid van een convenant waarin allerlei voorwaarden kunnen opgenomen worden. Ook is er op vraag van de VVSG een wettelijke oplossing voor het kienen. De nieuwe regels treden wellicht nog in het voorjaar van 2019 in werking.

3 Vlaamse dossiers

3.1 Bestuurlijke dossiers

3.1.1 Overgangsregeling, uitvoeringsbesluiten en wijzigingen decreet lokaal bestuur

In de loop van 2018 keurde de Vlaamse regering een hele reeks uitvoeringsbesluiten goed bij het decreet lokaal bestuur dat van eind 2017 dateerde. In tegenstelling tot wat de VVSG expliciet had gevraagd bij de adviesverlening over het decreet zelf, kwamen die besluiten vrijwel zonder betrokkenheid van de lokale besturen tot stand.

De VVSG kreeg wel de kans een reeks fouten door te geven die intussen in het decreet lokaal bestuur zelf waren opgedoken. In de loop van 2018 werden die deels rechtgezet via zes opeenvolgende wijzigingsdecreten, al leidden die ook tot nieuwe inzichten waarbij de VVSG niet systematisch werd betrokken.

Daarnaast werkte de VVSG op een positieve manier samen met de betrokken beroepsfederaties en met het Agentschap en het kabinet Binnenlands Bestuur om te komen tot een maximaal gelijklopende interpretatie van de overgangsregeling voor secretarissen naar algemeen directeur en financieel beheerders naar financieel directeur.

3.1.2 Bestuursdecreet: de zoveelste hervorming op korte tijd

De VVSG werd door Vlaams minister-president Geert Bourgeois om een standpunt gevraagd over het voorontwerp van bestuursdecreet dat de Vlaamse regering eind 2017 goedkeurde, het vervolg op het witboek 'open en wendbare overheid' van juli 2017. De tekst bevat generieke bepalingen over de relatie tussen de burger en de overheid enerzijds en op de organisatie en werking van de overheidsinstanties anderzijds. Het decreet zal in belangrijke ook gelden voor lokale besturen en is eigenlijk een overkoepelend decreet waarin twaalf andere decreten samengebracht worden. De belangrijkste decreten die golden voor de lokale besturen zijn het decreet inzake de openbaarheid van bestuur, het archiefdecreet en het decreet hergebruik overheidsinformatie.

Door de grote omvang van de tekst en de korte adviestijd was het voor de VVSG onmogelijk om van het voorontwerp alle mogelijke gevolgen voor de lokale besturen in te schatten. Bovendien vond de VVSG de tekst legistiek bijzonder complex opgesteld, waardoor het niet vanzelfsprekend was om te weten wat wel en wat niet op de lokale besturen van toepassing is. Datzelfde mankement gold voor de memorie van toelichting. Wel vindt de VVSG het positief dat de beslissingen van de beroepsinstantie openbaarheid van bestuur openbaar worden, maar daarvoor was geen decreet nodig. De VVSG staat verder achter de geplande experimenteerruimte en regelluwe zones, zeker voor voorlopers.

Daarnaast riep het voorontwerp vragen op over de combinatie met federale regels, bv. de Belgische archiefwet en de regeling voor politie- en hulpverleningszones, ... De VVSG vroeg zich ook af welke repercussies voor lokale besturen de oprichting heeft van een 'Vlaams contactpunt' waar burgers 'statusinformatie' kunnen opvragen. Verder vraagt het bestuursdecreet overheden om 'commercieel neutraal' te communiceren, maar in een lokale context met eigen dienstverlening die in concurrentie met andere kan staan (bv. zorg) is dat niet zo vanzelfsprekend.

De VVSG vroeg ten slotte voldoende ondersteuning voor de lokale besturen om dit door te voeren en het bestuursdecreet op een goede manier voor hen te vertalen. Verder wou de VVSG een geleidelijke invoering, want 1 januari 2019 zou samenvallen met de inwerkingtreding van het decreet lokaal bestuur en de start van de nieuwe legislatuur. Uiteindelijk werd die vraag niet gevolgd. Positief was wel de zeer uitgebreide reactie op de verschillende opmerkingen die de VVSG geformuleerd had.

3.2 Personeel

3.2.1 Nieuw rechtspositiebesluit blijft uit

De VVSG bepaalde haar positie in voorbereiding van de onderhandelingen over een nieuw rechtspositiebesluit in uitvoering van het decreet lokaal bestuur:

- Centrale afspraken over salarissen, toelagen en vergoedingen, maar met meer soepelheid in de functionele loopbanen;
- Vereenvoudiging van de huidige rechtspositiebesluiten zodat HR-instrumenten en -procedures (evaluatie, werving en selectie, interne doorstroom, tucht) herleid worden tot hun essentie.
- Meer mogelijkheden en versoepelingen om mensen aangepast werk te geven, te laten doorstromen, te herplaatsen ...;
- Verloven en afwezigheden: het dwingende kader beperken tot de rechten van het personeelslid, bv. met een vork voor vakantiedagen, feestdagen en ziekteverlofdagen, maar de rest (opbouw verloven, beslissing, berekening, ...) overlaten aan de besturen. De regeling rond verloven en afwezigheden raakt aan de kern van de dienstverlening en is bovendien vaak al gedetailleerd geregeld in federale wetgeving.

De VVSG wil voor alles wat decentraal kan/mag geregeld worden een uitgeschreven voorbeeld van rechtspositieregeling waar besturen die dat willen zich geheel of gedeeltelijk kunnen bij aansluiten. Over dat rechtspositievoorbeld zou bij voorkeur onderhandeld worden in het Comité C1 met instemming van ABB zodat de besturen hierover niet meer lokaal moeten onderhandelen en ook geen problemen van het toezicht ondervinden.

Uiteindelijk raakte de Vlaamse regering het niet eens over een nieuw rechtspositiebesluit in uitvoering van het decreet lokaal bestuur. Dat komt er pas ten vroegste in het najaar van 2019.

3.2.2 Nieuw tuchtbesluit

De VVSG onderhandelde mee over een nieuw tuchtbesluit voor lokale besturen. Dat was een uitvloeisel van de nieuwe tuchtbepalingen in het Decreet Lokaal Bestuur. Daarnaast bevat het nieuwe besluit van 20 juli 2018 ook beter op elkaar afgestemde termijnen, want in het verleden bleek het onmogelijk om bepaalde procedures correct af te handelen.

3.2.3 Aanvragen Vlaams zorgkrediet volledig digitaal

In 2017 ontving het Departement Werk & Sociale Economie (WSE) ongeveer 17.000 aanvragen Vlaams zorgkrediet. Om een efficiënte en tijdige dienstverlening te kunnen leveren, kan een aanvraag voor zorgkrediet sinds januari in principe enkel nog via het online (of e-)loket van WSE. Voor de VVSG is het inzetten op digitalisering en een systeem van elektronische

aanvragen een belangrijke stap vooruit. Dossiers worden sneller behandeld, waardoor mensen vlugger hun uitkering ontvangen. Tegelijkertijd mogen we de lokale realiteit niet uit het oog verliezen. Een deel van het personeel heeft geen of slechts zeer beperkte computervaardigheden en er zijn nog steeds medewerkers die geen PC en/of persoonlijk e-mail adres hebben. De (nagenoeg) volledige digitalisering mag geen onbedoelde drempels inbouwen. Na overleg met het departement WSE en een bespreking in het Vlaamse onderhandelingscomité C1 werd de ingangsdatum opgeschoven zodat de communicatie en ondersteuning door WSE afdoende konden worden voorbereid. Op vraag van de VVSG zegt het besluit dat het departement naar een passende oplossing zoekt wanneer een elektronische aanvraag onmogelijk blijkt. De VVSG op haar beurt heeft de besturen via haar kanalen mee op de hoogte gebracht en sensibiliseerd om digitaal te gaan.

3.2.4 Tweede pensioenpijler voor Vlaamse contractanten

In februari 2018 keurde de Vlaamse regering een conceptnota goed over de uitbouw van een tweede pensioenpijler voor haar ca. 7500 eigen contractuele medewerkers. Uit de tekst bleek dat de Vlaamse regering haar systeem ook wil openstellen voor de Vlaamse lokale besturen, terwijl die al zo goed als alle sinds enkele jaren een aanvullend pensioen voor hun ca. 100.000 contractanten hebben opgestart. Het was logischer geweest dat de Vlaamse overheid aansloot bij één van de drie bestaande tweedepensioenpijlerregelingen van lokale besturen in Vlaanderen.

De VVSG vroeg en kreeg hierover overleg met Vlaams minister van Binnenlands Bestuur Homans. Intussen is het decreet een feit.

3.2.5 Proefproject werknemersstatuut kinderbegeleiders gezinsopvang voortgezet

Eind 2016 besliste de Vlaamse regering om het proefproject 'werknemersstatuut kinderbegeleiders gezinsopvang' voor 2 jaar voort te zetten (2017-2018), met opnieuw 12 VTE in de publieke gezinsopvang. Eind 2018 zou er een definitieve evaluatie van het proefproject komen. De VVSG volgde dit actief mee op. Ze staat achter het geleidelijke invoeren van het werknemersstatuut mits er voldoende Vlaamse subsidiëring tegenover staat. Het werknemersstatuut kinderbegeleiders gezinsopvang verhoogt de kosten per kinderbegeleider gezinsopvang aanzienlijk, waardoor er naast de prestatievergoeding een extra subsidie van 25.000 euro/VTE per jaar nodig is voor een kinderbegeleider gezinsopvang.

Voor de rechtspositieregeling van de onthaalouder-werknemer zou een zelfde regeling qua loon- en arbeidsvoorwaarden moeten gelden in de private en de publieke sector.

N.a.v. de VIA5-onderhandelingen wordt er een extra budget uitgetrokken voor het verdubbelen van het aantal kinderbegeleiders gezinsopvang in het werknemersstatuut. De VVSG bepleit dat van dit extra budget 25% kan gebruikt worden om 34 VTE kinderbegeleiders gezinsopvang met het werknemersstatuut te laten starten in de publieke gezinsopvang (i.p.v. 12 VTE). Vandaag heeft de publieke sector in de gezinsopvang een aandeel van 25%.

3.2.6 Uitzendarbeid bij lokale besturen

In 2017 werd de VVSG betrokken bij tal van besprekingen over een voorontwerp van decreet over uitzendarbeid in (o.a.) lokale besturen. Voor de lokale besturen was het belangrijk dat de

mogelijkheden om gebruik te kunnen maken van uitzendarbeid verruimd werden. Een werk-bare en flexibele regeling was daarbij cruciaal. De gesprekken verliepen moeizaam en na de onderhandelingen met de sociale partners moest er nog eens lang traject worden doorlopen, maar uiteindelijk is het decreet op 26 mei 2018 in werking getreden.

3.3 Sociaal beleid, welzijn en werk

3.3.1 Lokaal sociaal beleid: regie door gemeente blijft zwak punt

De VVSG gaf advies bij een ontwerp van uitvoeringsbesluit bij het decreet lokaal sociaal beleid. De VVSG kon zich vinden in de meeste elementen van de tekst, maar herhaalt de vraag naar een goede regeling voor regie. Er ontbreken nog steeds instrumenten met doorzetting-macht voor de lokale besturen.

3.3.2 Toewijzing bijkomende erkenningen woonzorgcentrum 2019 en eerder

De Vlaamse Regering maakte van de uitbreiding van de erkenningen (de vroegere RVT-erkenningen) een onderdeel van de VIA5-onderhandelingen. Voor de VVSG moeten de voorzieningen die vóór de uitbreiding al sterk inzetten op personeel bovenop de wettelijke normen de keuze hebben om de extra middelen als gevolg van de uitbreiding in te zetten voor bijkomend personeel, voor het wegwerken van het verlies of voor het verminderen van de dagprijs. Voorzieningen die vóór de uitbreiding nog geen bovennorm personeel hadden, worden verplicht de middelen in te zetten voor bijkomend personeel. Dit werd gevolgd in de uiteindelijke regelgeving.

3.3.3 Omzetting voorafgaande vergunningen woonzorgcentra

In 2018 werkte de Vlaamse Regering aan een besluit waarmee voorafgaande vergunningen voor woongelegenheden in een woonzorgcentrum of centrum voor kortverblijf omgezet konden worden naar andere woonzorgvormen (lokaal dienstencentrum, gezinszorg, dagverzorging, enz.). De VVSG pleitte met succes voor twee zaken:

- de geografische beperking van de omzetting en verschuiving van voorafgaande vergunningen;
- het vermijden van onderaanbod door de omzetting te koppelen aan een minimale invulling van de programmatie.

3.3.4 Woonzorgdecreet

De VVSG formuleerde een aantal vragen en bedenkingen bij het ontwerp van woonzorgdecreet. Zo rijst de vraag of het genoeg flexibiliteit bevat, met mogelijkheden om een erkenning van de ene voorziening om te zetten in een andere, en met voldoende soepelheid in de programmatie. Het is ook niet duidelijk wat er moet gebeuren met mensen voor wie thuiszorg niet de oplossing is maar voor wie er ook geen plaats meer is in een woonzorgcentrum, zoals bv. patiënten die uit het ziekenhuis ontslagen worden en niet naar huis kunnen, maar nog 'te goed' zijn voor het woonzorgcentrum.

Voor de VVSG kunnen lokale dienstencentra (LDC), die volgens de Vlaamse regelgeving niet langer een thuiszorgvoorziening zijn en dus ook door commerciële spelers kunnen worden georganiseerd, er alleen komen in overleg met het lokale bestuur. Er rijst trouwens een probleem

doordat de LDC-financiering zou beperkt blijven tot 0,5 VTE, terwijl de conceptnota woonzorg 1 VTE in het vooruitzicht had gesteld en voor de uitrol van het nieuwe LDC-concept zeker 2 VTE nodig zijn. Dit legt de verantwoordelijkheid voor de financiering bijna uitsluitend bij de lokale besturen, wat voor de VVSG onaanvaardbaar is. Bovendien spoort dit niet met het vernieuwde concept van een lokaal dienstencentrum, met de nadruk op een meer buurtgerichte, laagdrempelige en preventieve aanpak, ingebed in een breed lokaal sociaal beleid. De VVSG vroeg hierover een gesprek met de minister.

In het nieuwe woonzorglandschap was oorspronkelijk geen plaats voor apart erkende poetsdiensten of diensten voor logistieke hulp. Poetshulp wordt ingebed bij de erkende diensten voor gezinszorg. Enkel poetshulp georganiseerd binnen dit kader zal kunnen werken met persoonsvolgende financiering. De VVSG kaartte de problematiek bij het kabinet van minister Vandeurzen aan. Ze realiseerde een mogelijkheid dat de reguliere poetsdiensten toch mee kunnen in het concept van de Vlaamse Sociale Bescherming.

De VVSG bracht ook een advies uit bij het uitvoeringsbesluit bij het woonzorgdecreet. Daarin vroeg ze voor de strafrechtelijke bepalingen voor bestuurders van woonzorgcentra een uitzondering voor bestuurders van woonzorgcentra van lokale besturen. Het gaat immers om rechtstreeks verkozen mandatarissen. Voor hen zou het onderzoek van de geloofsbrieven moeten volstaan. De minister besliste echter om hier niet op in te gaan, met verwijzing naar de mogelijkheid om hiervoor een afwijking aan te vragen. Specifiek voor de woonzorgcentra pleitte de VVSG er met succes voor om in de erkenningsnormen de functie van hoofdverpleegkundige uit te breiden naar die van teamverantwoordelijke, zodat ook andere medewerkers, zonder verpleegkundige achtergrond, deze functie kunnen invullen.

3.3.5 Nieuw uitbreidingsbeleid voor diensten gezinszorg

De VVSG onderhandelde samen met Zorggezind over de procedure en criteria voor de uitbreiding van het urencontingent gezinszorg vanaf 2019. Een dienst zal alleen nog uitbreiding kunnen krijgen als die voldoet aan een bepaalde realisatiegraad en enkele inhoudelijke criteria.

Om uitbreiding te krijgen moeten de diensten voldoen aan twee van de vier voorwaarden:

- een minimaal percentage gebruikers met zware zorgbehoefendheid bereiken
- een minimaal percentage gebruikers met een laag inkomen
- een minimaal percentage onregelmatige prestaties realiseren
- een gevarieerde groep van gebruikers.

Ook de verdeling van het beschikbare urencontingent tussen de diensten wijzigde. Het zal per regionale stad/zorgzone voor 50% gelijk verdeeld worden tussen alle diensten die werkzaam zijn op dat niveau (vanaf 1539 uren) en voor 50% proportioneel volgens het aandeel van de dienst in die regionale stad/regionale zorgzone. Voor de VVSG was het percentage van de gelijke verdeling belangrijk. Zo krijgen kleinere (voornamelijk openbare) diensten de garantie op uitbreiding van uren.

3.3.6 OCMW's en welzijnsverenigingen als indicatiestellers zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden

In het ontwerpbesluit over de Vlaamse Sociale Bescherming werden de OCMW's samen met de diensten maatschappelijk werk van de ziekenfondsen en de diensten voor gezinszorg en

aanvullende thuiszorg genoemd als indicatiestellers voor het zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden (de voormalige Vlaamse zorgverzekering). De VVSG vroeg om welzijnsverenigingen toe te voegen als gemachtigde indicatiesteller en deze suggestie werd gevolgd. Deze indicatiestellers hebben de opdracht om de ernst en de duur van een verminderd zelfvermogen vast te stellen.

3.3.7 Vlaamse Sociale Bescherming moet proactiever

De VVSG bezorgde de leden van de Commissie Welzijn, Volksgezondheid en Gezin van het Vlaamse Parlement een aantal opmerkingen bij het ontwerpdecreet Vlaamse Sociale Bescherming zoals het door de Vlaamse regering werd ingediend, en meer bepaald over de toegang tot de Vlaamse Sociale Bescherming:

De tekst speelt vooral reactief in op personen in een behartenswaardige situatie. Zij kunnen achteraf vrijgesteld worden als ze hun bijdrage niet of te laat betaalden. De VVSG wil een meer proactieve benadering waarbij wie het financieel moeilijk heeft, moet worden vrijgesteld van het betalen van de premie. Dit biedt de beste garanties op de toegang tot het zorgbudget en op de nodige zorg en ondersteuning.

Dit heeft ook een weerslag op het recht op een zorgbudget. Mensen in een behartenswaardige situatie die nood hebben aan zorg en geen zorgbudget krijgen, kunnen worden vrijgesteld van de achterstallige premies. Maar wie in een vergelijkbare behartenswaardige situatie zit en wel een zorgbudget ontvangt, ziet zijn zorgbudget verminderd a rato van de achterstallige premies. In bepaalde situaties zal dit afgewenteld op de lokale solidariteit, want voor bv. OCMW-cliënten die verblijven in een woonzorgcentrum zal deze inhouding op het zorgbudget leiden tot een hogere financiële tussenkomst door het OCMW. De VVSG vroeg daarom dat mensen in een behartenswaardige situatie altijd vrijgesteld kunnen worden van het betalen van de achterstallige premies, ongeacht of ze een zorgbudget ontvangen of niet.

Tot slot is de toegang tot een zorgbudget beperkt door de voorwaarde van vijf jaar ononderbroken verblijf in Vlaanderen of Brussel, of vijf jaar ononderbroken sociaal verzekerd zijn in een lidstaat van de EU of de EER. Wie hier niet aan voldoet, heeft dus geen recht op een zorgbudget, ook al is hij aangesloten bij een zorgkas en voldoet hij aan de andere toepassingsvoorwaarden. Dit is vooral een verstrenging voor de tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden. Vroeger hadden personen met een verblijfsrecht van meer dan drie maanden wel recht op deze tegemoetkoming, maar in de nieuwe regeling vallen ze uit de boot. De VVSG pleitte voor het schrappen van de vijf jaar verblijfsvoorwaarde voor de zorgbudgetten voor alle vreemdelingen die een verblijfsrecht van meer dan drie maanden hebben.

Bovenstaande opmerkingen resulteerden uiteindelijk niet in een aanpassing van het ontwerpdecreet.

3.3.8 Hervorming financiering ouderenzorgvoorzieningen

De Vlaamse Regering keurde in december 2018 de hervorming van de financiering derde luik definitief goed. In samenwerking met de andere koepelorganisaties bedong de VVSG een systeem van aanvullende financiering voor de bestaande voorzieningen die er door de hervorming financieel op achteruitgaan.

3.3.9 Geïntegreerd breed onthaal met te weinig regiemogelijkheden

De VVSG besprak een ontwerpbesluit over het geïntegreerd breed onthaal als uitvoeringsmaatregel bij het decreet lokaal sociaal beleid. De conclusie was andermaal de beperkte invulling van de regierol, waarbij lokale besturen opnieuw geen instrumenten met doorzettingsmacht krijgen. Dat werd ook aan de Vlaamse regering meegedeeld.

3.3.10 Hervorming eerstelijnszorg: vragen blijven

In 2018 ging de hervorming van de eerstelijnszorg verder. Eind februari was zowat 87% van het Vlaamse grondgebied ingekleurd met goedgekeurde eerstelijnszones, in juli gold dit voor heel Vlaanderen.

De onduidelijkheid over de verhouding tussen de taken en verantwoordelijkheden die op het niveau van de eerstelijnszone zouden komen en die van het lokaal bestuur in het kader van het lokaal sociaal beleid blijft echter bestaan.

Ook de indeling van de zorgraden, en de vertegenwoordiging van de lokale besturen in deze organen blijft een aandachtspunt.

De VVSG pleitte ervoor om de voorlopige samenstelling van de zorgraden te verschuiven naar 30 juni 2019. Op die manier kan rekening gehouden worden met het aantreden van de nieuwe besturen na de gemeenteraadsverkiezingen. De vertegenwoordiging van de lokale besturen in de zorgraden gebeurt enerzijds via de vertegenwoordiging van lokale besturen als regisseurs van het lokale beleid. Anderzijds worden de publieke zorgvoorzieningen vertegenwoordigd als actor op het vlak van zorg en welzijn. Over dat laatste moeten afspraken gemaakt worden met de andere actoren, maar publieke zorgaanbieders mogen in geen geval uitgesloten worden met het argument dat de lokale besturen al vertegenwoordigd zijn.

De VVSG stelde daarnaast voor dat het formele werkgeverschap van het personeel dat aan de eerstelijnszone ter beschikking gesteld wordt bij één lokaal bestuur zou liggen, met een verrekening van de kosten naar Vlaanderen en een inhoudelijke aansturing door de zorgraad. De Vlaamse Regering besliste hier echter anders over, en koos voor de (toekomstige) oprichting van 60 kleine vzw's voor de ondersteuning van de eerstelijnszones.

3.3.11 Subsidie lokaal loket kinderopvang: stap in de goede richting

De VVSG nam een standpunt in over een ontwerpbesluit van de Vlaamse regering voor subsidies aan de lokale loketten kinderopvang. Dit loket is een neutraal informatie- en ondersteuningsnetwerk voor gezinnen met een vraag naar kinderopvang. Voor de VVSG moeten lokale besturen zelf kunnen bepalen hoe ze vorm geven aan de opdrachten van het lokaal loket kinderopvang: binnen de Huizen van het Kind of een van de antennes, binnen het Sociaal Huis of op een andere wijze, bv. via een digitaal loket of brugfiguren. Verder vindt de VVSG het positief dat Vlaanderen een budget van jaarlijks ruim 1 miljoen euro uittrekt voor deze loketten kinderopvang. Gemeenten willen wel snel zicht op wat dat voor hen individueel betekent. Verder moeten lokale besturen advies kunnen geven over wie verantwoordelijk wordt voor het loket en is er nood aan op Vlaams niveau ontwikkelde software om de opvangvragen van ouders te registreren en er het opvangaanbod aan te koppelen.

3.3.12 Decreet buitenschoolse kinderopvang betekent echte decentralisatie

De VVSG nam kennis van een voorstel van decreet dat begin 2019 werd ingediend in het Vlaamse parlement met het oog op een decentralisatie van de buitenschoolse kinderopvang naar de gemeenten. Het voorstel beantwoordt in ruime mate aan de bekommernissen van de lokale besturen: ze krijgen de beleidsverantwoordelijkheid, de focus ligt op alle kinderen, ook die met een specifieke zorgbehoefte, er is aandacht voor meerdere functies van kinderopvang (economische, sociale, pedagogische en vrijetijdsfunctie) en het gaat over een geïntegreerd aanbod met ruimte voor lokaal maatwerk, met de keuze om al dan niet kleuteropvang met kwaliteitslabel te organiseren. Verder worden op termijn alle middelen naar de lokale besturen overgedragen.

Toch formuleerde de VVSG ook enkele bedenkingen. Zo moet er snel duidelijkheid komen over de middelen die lokale besturen van de Vlaamse overheid krijgen om deze opdracht te realiseren. Een financieel groeipad en een concrete Vlaamse meerjarenplanning die elke gemeente zicht geeft op het beschikbaar budget is daarbij noodzakelijk. Daarnaast wil de VVSG het decreet laten starten op 1 januari 2020 (i.p.v. 2021), het begin van het lokale meerjarenplan. Tegen dan moet ook de vraag over de evolutie van de middelen zijn uitgeklaard.

3.3.13 Overbezetting in de groepsopvang baby en peuter

Het decreet kinderopvang van baby's en peuters van 20 april 2012 bepaalt de normen voor het maximumaantal kinderen dat kan worden opgevangen in een groepsopvang. Dat aantal kan nooit dan waarvoor de groepsopvang vergund is. De VVSG is al lang vragende partij voor soepelere regeling om zo flexibel te kunnen inspelen op vragen van ouders. Dit moet ook voorkomen dat in een (semi-)voltijds opvangplan worden gedwongen.

Enkele Vlaamse parlementsleden dienden in 2018 een conceptnota in met een voorstel tot aanpassing van de regelgeving. Ze moet de organisatoren van groepsopvang baby en peuter de mogelijkheid bieden op bepaalde opvangdagen en -momenten en onder bepaalde voorwaarden méér kinderen op te vangen dan het vergunde aantal.

De VVSG schaarde zich achter dit voorstel en meldde dit ook aan de leden van de Commissie Welzijn van het Vlaams parlement.

3.3.14 Naar een Vlaamse intersectoraal akkoord 'VIA 5'

De Vlaamse regering startte in 2017 met de onderhandelingen voor een intersectoraal akkoord voor de non-profitsector, waarbij er voor het eerst één akkoord zou komen voor de private en de publieke actoren. De VVSG nam deel aan de besprekingen met een aantal bekommernissen. Ten eerste moeten de diverse financiële engagementen van de vorige VIA-akkoorden blijven doorlopen. Ten tweede mag het gebrek aan Vlaamse budgettaire middelen om 'VIA 5' te ondersteunen er niet toe leiden dat de bal voor de financiering in het werkgeverskamp gelegd wordt. Ten derde moet rekening gehouden worden met het feit dat lokale besturen een personeelsbeleid voor al hun medewerkers moeten kunnen voeren, wat doorkruist wordt als bepaalde gunsten alleen voor specifieke categorieën worden toegekend.

De onderhandelingen liepen niet vlot. De VVSG kon immers niet zo maar ingaan op de vraag van de vakbonden om de koopkrachtmaatregelen die zouden worden doorgevoerd voor het VIA-personeel (met extra Vlaamse middelen), meteen ook aan al de lokale medewerkers toe

te kennen, dus gefinancierd door de lokale besturen zelf. Voor de VVSG kan dat alleen wanneer er werk gemaakt van een betere financiering van de lokale besturen, iets wat ten vroegste in de volgende legislatuur mogelijk is. Vakbonden en VVSG waren het er wel over eens dat de koopkrachtmaatregelen voor VIA-personeel prioritair naar een verhoging van de tweede pensioenpijler en de maaltijdcheques zouden gaan. Voorts engageerden beide partijen zich ertoe om de oprichting van een sectorfonds te onderzoeken.

Uiteindelijk kwam het in mei 2018 toch tot een akkoord voor de periode 2018-2020.

VIA 5 zorgt onder meer voor een aantal kwaliteitsmaatregelen in de kinderopvang en voor uitbreiding. Zo wordt het groeipad voor groepsopvang voortgezet, met ook extra middelen voor de kinderopvangplaatsen van de lokale besturen. Verder stijgt de kostenvergoeding voor onthaalouders die zijn aangesloten bij een dienst en wordt het aantal onthaalouders (aangesloten bij een dienst) dat kan werken in het werknemersstatuut bestendig en uitgebreid (cf. 3.2.5).

3.3.15 Meer impact lokaal bestuur op uitbreiding kinderopvang

De lokale besturen krijgen steeds meer inspraak in het toewijzen van de bijkomende plaatsen in de kinderopvang baby's en peuters. Als lokale regisseur hebben ze zo een inbreng in de ontwikkeling van het aanbod op het grondgebied. Het lokaal bestuur wordt bij elke uitbreiding van subsidie voor inkomensgerelateerde plaatsen gevraagd een advies te formuleren aan Kind en Gezin. Het lokaal bestuur bepaalt zo mee waar de subsidie uiteindelijk terecht komt binnen de gemeente. Dit adviesrecht werd in 2018 verder uitgebreid. Lokale besturen zullen ook kunnen beslissen of de aan hun gemeente toegekende plaatsen prioritair gaan naar nieuwe plaatsen of naar de omschakeling van bestaande plaatsen naar een subsidie voor inkomensgerelateerde kinderopvang.

Met hun adviesrol kunnen lokale besturen o.m. wijzen op de noodzakelijke samenwerking met de initiatiefnemer en/of het Lokaal Loket Kinderopvang, elementen over de locatie inbrengen en de flexibiliteit op het vlak van opvanguren.

Sinds 2018 kunnen lokale besturen op basis van cijfers ook aantonen dat er in hun gemeente meer plaatsen met inkomensstarief nodig zijn dan berekend in de Vlaamse programmatie. Zo kwamen 75 plaatsen terecht in gemeenten met een aangetoonde hoge nood aan meer inkomensgerelateerde plaatsen.

Toch vindt de VVSG dat Kind en Gezin de lat te hoog legt in de manier waarop het aan lokale besturen vraagt om de nood aan bijkomende opvangplaatsen aan te tonen. Weinig lokale loketten doen vandaag een unieke registratie van elke opvangvraag. Sommige vergunde opvangvoorzieningen werken ook niet actief mee aan het Lokaal Loket Kinderopvang. Hoewel dit een vergunningsvoorwaarde is zijn er door Kind en Gezin nog geen vergunningen geschorst op basis van een gebrek aan samenwerking met het Lokaal Loket.

3.3.16 Uitbreiding flexibele opvang

De Vlaamse regering wil toegankelijke en flexibele opvang. Ze wijzigde daarom de manier waarop organisatoren groepsopvang baby's en peuters hiervoor subsidie (kunnen) krijgen. Er kwamen daardoor twee vormen van flexibele opvang.

Ten eerste is er een subsidie voor ruimere openingsmomenten. De VVSG heeft zich ingezet om deze subsidie aan te passen aan de feitelijke kostprijs voor de organisator. Dat is helaas

niet helemaal gelukt, want de extra openingsdagen bovenop het minimum van 220 en een extra openingstijd van een half uur per dag vallen niet onder de definitie van ruimere openingsmomenten.

Daarnaast is er een subsidie voor dringende kinderopvang. Voor de VVSG is dat een goede zaak, want verschillende lokale besturen investeren nu al in het vrijhouden van plaatsen net om te kunnen inspelen op dringende opvangvragen van ouders.

De VVSG steunde de organisatoren bij de berekening van de ideale omzetting van het oude naar het nieuwe systeem.

3.3.17 Strategische visie-oefening gezinsopvang

Het aantal onthaalouders dat afhaakt is al een aantal jaren hoger dan de starters. De VVSG trok ettelijke jaren geleden aan de alarmbel en drong bij Kind en Gezin aan op actie. Het antwoord kwam in de vorm van een "strategische visie-oefening gezinsopvang". Hiermee wil Kind en Gezin de huidige gezinsopvang zo veel mogelijk behouden en ook inzetten op de instroom van nieuwe kinderbegeleiders gezinsopvang.

In 2018 kwam er - aanvullend op de acties uit het VIA5-akkoord - een "kwalificerend traject - onthaalouders". Het is de bedoeling is om - naast de bestaande opleiding om onthaalouders gekwalificeerd te krijgen - te komen tot een combinatie van opleiding en leren op de werkvloer. Om het leren op de werkvloer mogelijk te maken wordt er geïnvesteerd worden in 'kwalificatie-coaches' of mentoren. Die kunnen vanaf 2019 onthaalouders begeleiden in het behalen van hun diploma of kwalificatie. De mentoren helpen bij het in kaart brengen en documenteren van de competenties waarover onthaalouders al beschikken. Die kunnen vrijstellingen opleveren. Daarnaast ondersteunen ze de onthaalouders bij het verwerven van aanvullende competenties en kennis. De mentor stippelt hiervoor samen met de onthaalouder een traject op maat uit. Dat kan verschillende vormen aannemen zoals bv. werkplekleren, digitaal afstandsonderwijs, modules volgen in het CVO, groepsleren, stages of een combinatie ervan. De VVSG heeft zelf een 10-tal mentoren in dienst die de onthaalouders aangesloten bij een organisator-lokaal bestuur kunnen helpen in hun kwalificerend traject.

3.3.18 Wijziging waterverkoopreglement met ongewenste effecten

De VVSG kante zich tegen een voorstel tot wijziging van het Algemeen Waterverkoopreglement. Mensen die vandaag worden afgesloten van hun waterlevering hebben geen enkele toevoer meer. In de toekomst zal een debietbeperking mogelijk worden, zowel juridisch als technisch. Daarnaast is er een voorstel om mensen die afgesloten worden van water door te verwijzen naar een leverpunt in hun OCMW waar men een dagelijkse hoeveelheid water van 5 liter per persoon kan krijgen. De VVSG vindt dit laatste voorstel niet menswaardig. Er moet meer ingezet worden op het voorkomen van afsluiting en op een regeling voor een minimale levering van water naar analogie met wat bestaat bij de levering van gas en elektriciteit.

3.3.19 Campagne 'Zorg voor de mens centraal, begint lokaal'

De 'Z' als symbool voor warme, krachtige en menselijke zorg voor iedereen, en van het feit dat lokale besturen goed geplaatst zijn om de mens (blijvend) centraal te zetten. De VVSG lan-

ceerde daarom een campagne met de 'Z' van zorg en de baseline 'Zorg voor de mens centraal, begint lokaal'. Want sterke, warme zorg begint lokaal en samen met de lokale besturen blijft de VVSG strijden om de mens centraal te stellen binnen de zorg. Met de actie brengt de VVSG de sterktes van lokale besturen extra in beeld, zet ze tal van lokale praktijken in de kijker en prikkelt ze lokale besturen om verder in zetten op zorg. Lokale besturen kunnen campagnemateriaal gebruiken om ook in hun gemeente de publieke thuiszorg te promoten, en iedereen met een hart voor de publieke zorg kan zelf ook ambassadeur worden van de actie. De VVSG maakte ook filmpjes die de kracht van publieke zorg in de kijker zet, en ook minister Jo Vandeuren steunt de actie.

In 2019 organiseerde de VVSG in het kader van de campagne een Expeditie Zorg, waarin ze lokale mandatarissen aanmoedigde om van dichtbij kennis te maken met de publieke zorgdiensten in hun gemeente.

3.3.20 Lokale adviescommissie energie en water: aanpassing door decreet lokaal bestuur

Vanaf de installatie van de nieuwe gemeenteraden in januari 2019 zijn alle gemeenteraadsleden ook OCMW-raadslid. Daarnaast komt er een verplicht bijzonder comité voor de sociale dienst (BCSD) dat naast OCMW-raadsleden ook niet-OCMW-raadsleden onder zijn leden kan tellen.

Dit heeft gevolgen voor de aanduiding van het OCMW-raadslid in het LAC. Volgens de huidige reglementering moet dat een OCMW-raadslid zijn dat ook nog lid is van het BCSD als er een BCSD is. Sinds 2019 zijn echter niet alle OCMW-raadsleden lid van het BCSD, wat de keuze sterk beperkt en grote praktische gevolgen kan hebben in die gemeenten waar er frequent LAC-vergaderingen zijn. Daarom vroeg de VVSG samen met Fluvius aan de Vlaamse regering om de regelgeving zo te wijzigen dat de politieke delegatie vanuit het OCMW in het LAC kan gebeuren door een lid van het BCSD, zonder dat die noodzakelijk ook OCMW-raadslid moet zijn. Dat probleem werd met een besluit van begin 2019 opgelost.

Daarnaast vroeg de VVSG opnieuw dat voor de LAC-zittingen, die vaak zeer tijdrovend en arbeidsintensief zijn, ook een presentiegeld zou kunnen worden toegekend aan de OCMW-mandataris die aan deze vergaderingen deelneemt.

3.3.21 Fonds ter bestrijding van uithuiszettingen

Het Fonds ter bestrijding van uithuiszettingen wijzigt de werking van het huurgarantiefonds. De eerste doelstelling is het vermijden van een uithuiszetting en werk maken van een stabiele woonsituatie voor de cliënt. De VVSG ging reeds bij de opmaak van het ontwerpbesluit in overleg met de Vlaamse overheid en legde de nadruk op de gedeelde verantwoordelijkheid tussen alle partners, de regierol van het OCMW en de nood aan een vergoeding voor de OCMW's. De VVSG bezorgde de Vlaamse ministers Homans en Vandeuren een aantal vragen en opmerkingen bij het voorontwerp van decreet over dit fonds.

3.3.22 Wijkwerken: te weinig doorstroming naar regulier werk

De VVSG kaartte bij de bevoegde ministers de problemen met het Wijkwerken aan. Die hebben te maken met toeleiding van cliënten naar het Wijkwerken en de uitstroom na één jaar

naar het normale economische circuit en de sociale economie, waarbij er onvoldoende doorstromingsmogelijkheden blijken te zijn.

3.4 Omgeving en milieu

3.4.1 Instrumentendecreet: gemiste kans?

De VVSG gaf uit eigen beweging advies over het voorontwerp van Instrumentendecreet dat de Vlaamse regering begin 2018 een eerste keer goedkeurde. Het bevat de instrumenten die overheden kunnen gebruiken om een actief grondbeleid te voeren, bv. om de doelstellingen van de structuurplannen, ruimtelijke uitvoeringsplannen of andere beleidsdocumenten te realiseren en daarmee het beoogde hogere ruimtelijke rendement te ondersteunen.

De VVSG is er niet van overtuigd dat het Instrumentendecreet dit doel zal bereiken. Gemeenten zullen wellicht niet massaal met de instrumenten aan de slag gaan, waardoor er op het terrein weinig verandert. Dat heeft o.m. te maken met de grote werk- en planlast. Die is deels verklaarbaar door de ingreep in het eigendomsrecht, maar de noodzakelijke capaciteit voor de inzet van sommige van de instrumenten, maakt dat ze naar verwachting slechts in beperkte mate zullen worden gebruikt.

Ten tweede heeft deze regelgeving ook een belangrijke (negatieve) financiële impact voor gemeenten. Ze zullen in meer gevallen een hogere planschade moeten betalen. De bestaande onevenwichtige verdeling tussen de inkomsten uit planbaten (die gaan vooral naar het gewest) en de kosten van de planschade (te betalen door de plannende overheid) blijft ook in de toekomst bestaan. Simulaties wezen uit dat de factuur soms in de miljoenen euro kan lopen, waardoor gemeenten wellicht niet snel geneigd zullen zijn om bouwgronden een 'zachte' bestemming te geven.

Samen met dit advies vroeg de VVSG ook dat de Vlaamse overheid snel resultaten boekt in drie initiatieven die er rechtstreeks toe bijdragen dat er niet langer wordt gebouwd in daartoe ongeschikte gebieden: de watergevoelige open ruimte gebieden, de meest kwetsbare waardevolle bossen en de positieve en negatieve lijst van de woonuitbreidingsgebieden. Verder moeten de gemeenten als belangrijke uitvoerders van het Instrumentendecreet betrokken worden bij de verdere totstandkoming van het decreet, en het uitvoeringsbesluit. Tot slot verzette de VVSG zich tegen de verscherpte motiveringsplicht.

Principieel vroeg de VVSG dat de algemene decentralisatietendens richting gemeenten ook zou doorgetrokken worden op het vlak van ruimtelijke ordening.

Uiteindelijk werd het ontwerp van instrumentendecreet niet door de Vlaamse regering bij het Vlaamse Parlement ingediend.

3.4.2 Woonreservegebieden: gemeente moet aan het roer blijven

De VVSG nam een standpunt in over de geplande nieuwe regelgeving over de woonreservegebieden. Veel van deze gebieden zijn door de jaren heen (deels) ontwikkeld, maar er zijn ook nog onbebouwd, vaak op slecht gelegen plekken. De VVSG vindt het positief dat Vlaanderen de planschade betaalt, maar wil graag snel duidelijkheid over de lopende planningsinitiatieven. De gemeenten vragen verder een actueel kader voor het bepalen van de woningenbehoefte. Verder moeten de inspanningen van 'voorlopers' gehonoreerd worden. De VVSG vraagt ook

steun voor gemeenten bij het formuleren van goede inrichtingsvoorschriften, maar niet dat Vlaanderen dat in hun plaats doet.

Gemeenten willen in elk geval zélf de ruimtelijke planning in handen kunnen houden. Daarom is de VVSG geen voorstander van de optie in het ontwerp om eigenaars of andere bezitters van een zakelijk recht in het reservegebied het recht te geven van de gemeente een uitspraak over de ontwikkelingsmogelijkheden van een reservegebied af te dwingen. Dit kan er immers toe leiden dat er na goedkeuring van deze regelgeving een golf van aanvragen voor ontwikkeling van een woonreservegebied door de overheid behandeld moeten worden, met een flessenhals aan bijkomende werklast voor lokale besturen, het moeilijker planmatig werken én mogelijk ook een versnelling van de inname van open ruimte voor woningbouw tot gevolg. Vanuit de voorbeeldrol van de lokale besturen wil de VVSG ook niet dat voor gemeentelijke eigendommen in woonreservegebieden een overgangsregeling wordt uitgewerkt, zoals voor de gronden van een sociale huisvestingsmaatschappij wél gebeurt. De VVSG dringt er verder op aan dat ook gemeentelijke gronden die worden herbestemd in aanmerking komen voor planschade.

3.4.3 Gewestelijke verordening publiciteit

De VVSG nam een standpunt in over de gewestelijke verordening publiciteit omdat na het openbaar onderzoek discussie ontstond over de vraag of het ontwerp beantwoordt aan de veranderingen in de publiciteitswereld. Reclame manifesteert zich steeds meer op andere manieren dan langs de weg, waardoor de interesse voor reclame op het openbaar domein terugloopt. Dit kan financieel wegens gemeenten die hier vandaag inkomsten uit halen. Daarom pleitte de VVSG ervoor om een aantal strenge bepalingen in overleg met gemeenten en de sector aan te passen en om te voorzien in een afwijkingsmogelijkheid van de gewestelijke verordening indien zowel de vergunningverlenende overheid als de wegbeheerder van mening zijn dat kan worden afgeweken.

3.4.4 Handhavende gemeente mag zelf dwangsommen en meerwaarden innen

Een bouwovertrading kan worden bestraft met een geldboete. Daarnaast wordt ook herstel gevorderd. Als een gemeente een herstellvordering inleidt voor de rechtbank tegen een dergelijke bouwovertrading, dan sloot de Vlaamse overheid zich in het verleden bij dat proces aan om na een eventuele veroordeling, de tenuitvoerlegging ervan te kunnen nastreven. Sinds kort sluit de Vlaamse overheid zich nog slechts uitzonderlijk aan bij gemeentelijke herstellvorderingen. In dat geval is ze ook niet bevoegd om de tenuitvoerlegging van de veroordeling na te streven en moet de gemeente het hele traject na de veroordeling op zich nemen. Toch kunnen eventuele financiële opbrengsten (dwangsommen en meerwaarden) alleen ingevorderd worden ten voordele van het Vlaamse Grondfonds, terwijl de gemeente de volledige procedurelast heeft gedragen.

De VVSG pleitte voor een decreetwijziging waardoor een gemeente die een herstelmaatregel vordert of oplegt en de overtreder daardoor dwangsommen of meerwaarden verschuldigd is, recht heeft op die bedragen.

3.4.5 Statiegeld en zwerfvuil: VVSG wil 100% producentenverantwoordelijkheid

De VVSG hield een uitgebreide discussie over statiegeld in relatie tot de problematiek van het zwerfvuil: voor- en nadelen, buitenlandse ervaringen, kostprijs, verantwoordelijkheid van producenten en consumenten, enz. Daaruit werden volgende conclusies getrokken:

- Meer innovatie, meer ecodesign: Het is noodzakelijk om veel duurzamer om te gaan met verpakkingen, vooral door er niet meer te gebruiken dan strikt noodzakelijk is. Dat kan door meer ecodesign. Verpakkingen zouden veel meer moeten bestaan uit gerecycleerde grondstof, en meer recycleerbaar moeten zijn.
- De federale taks op wegwerpverpakkingen zou moeten worden gebruikt om lokale kosten te financieren voor de opruiming van het zwerfvuil.
- Op korte termijn moet de wetgeving vastleggen dat producenten van verpakkingen 100% verantwoordelijkheid moeten dragen over hun producten eens ze bij het afval belanden. Dat houdt onder meer in:
  - instaan voor de inzameling van alle afgedankte verpakkingen;
  - hoge doelstellingen inzake kwalitatieve recyclage;
  - alle kosten voor inzameling, recyclage, verwijdering, maar ook voor opruiming en verwerking van zwerfvuil van verpakkingen internaliseren.
- Louter inzamel- en recyclagedoelstellingen volstaan niet. Er zijn ook voorwaarden nodig opdat verpakkingen een voldoende hoeveelheid gerecycleerde grondstof zouden bevatten. Dit kan de noodzakelijke innovatie in de hand werken.

3.4.6 Uitvoeringsplan huishoudelijk afval en gelijkaardig bedrijfsafval

De VVSG nam een standpunt in over dit uitvoeringsbesluit bij het Materialendecreet. Gemeenten dragen volgens dit decreet de zorg over de organisatie van het huishoudelijk afvalbeleid en zijn verplicht de bepalingen het Plan na te leven. De voorgestelde aanpassing zal dus impact hebben op het gemeentelijk afvalbeleid. Het VVSG-standpunt kan inspirerend werken voor de reactie van de gemeenten zelf en Interafval. De VVSG aanvaardt het feit dat de afvaldoelstellingen worden gedifferentieerd naargelang de Belfiuscluster waartoe de gemeente behoort. Ze vraagt wel een ernstige evaluatie van de methodiek tegen het einde van de planperiode. Verder gaat de VVSG niet akkoord met de verplichte tijdelijke invoering van de inzameling van verpakkingen uit kunststof voor die gemeenten die dit momenteel nog niet doen en pas later in aanmerking komen voor een p+md-inzameling. De VVSG ondersteunt het streven om kunststoffen maximaal gescheiden in te zamelen. Door het zeer tijdelijke karakter van deze maatregel heeft een verplichting echter geen zin, aangezien die geleidelijk aan vervangen wordt door een nieuw inzamelscenario (de inzameling van p+md). De VVSG wil dus een aanbeveling, geen verplichting.

3.4.7 Diverse dossiers afvalbeleid

Via Interafval, het samenwerkingsverband van de VVSG met alle Vlaamse afvalintercommunales en lokale besturen die hun afvalbeheer zelf behartigen, is in tal van specifieke dossiers invloed uitgeoefend. Dat leverde in 2018 o.m. volgende resultaten op:

- ruimere subsidiemogelijkheden voor afvalbeheer;

- meer mogelijkheden voor lokale besturen om op te treden tegen illegale afvalinzameling;
- een voor gemeenten pragmatische en uitvoerbare aanpassing van de Vlarema-wetgeving (bv. voor de sorteerplicht voor grof vuil en de aanpassingen aan de kga-lijst);
- een bestendiging en versterking van de financiële vergoedingen voor gemeenten voor de diverse aanvaardingsplichten (vergoeding met terugwerkende kracht voor afvalbanden; afspraken vergoeding overkapping AEEA op recyclageparken);
- een goede modelovereenkomst met de kringloopcentra;
- duidelijke impact op de OVAM-visie over de eindverwerking van afval te bepalen;
- een overgangsregeling voor de bestuursorganen van afvalintercommunales in uitvoering van het nieuwe decreet lokaal bestuur;
- een aanzet voor duurzaamheidsverslaggeving over het lokale afvalbeheer.

3.4.8 Financiering waterbeleid richten op doelstellingen i.p.v. investeringen

De VVSG deed een inbreng bij de aanbevelingen van de Commissie Integraal Waterbeleid (CIW) voor de financiering van het waterbeleid de komende decennia. Zo vroeg ze duidelijke vuilreductiedoelstellingen per waterlichaam en een koppeling van de planning en financiering van de (boven)gemeentelijke investeringen aan de gemeentelijke beleids- en beheerscyclus. Verder moet de financiering meer gericht zijn op het bereiken van saneringsdoelstellingen, dan op het uitvoeren van bepaalde investeringen. Die doelstellingen kunnen immers soms worden bereikt door andere maatregelen (bv. de afkoppeling van grote verharde oppervlakten op privé-terrein) dan alleen maar het leggen van een gemengde rioleringsstelsels.

3.4.9 Basisbereikbaarheid en vervoerregio's: vraag naar budgettaire duidelijkheid

De VVSG overlegde uitgebreid met de Vlaamse overheid over het effect van het concept basisbereikbaarheid en de geplande vervoerregio's op haar relatie met de gemeenten. Daarnaast is er nood aan extra beleidsmatige ondersteuning van de gemeenten op het vlak van mobiliteit, zeker aangezien zij voortaan zelf mee zullen instaan voor de organisatie van de mobiliteit die aansluit op de kernnetten van De Lijn en de NMBS. Die kennis hebben de meeste lokale besturen vandaag niet zelf in huis. Verder zijn de gemeenten vragende partij voor meer duidelijkheid over de middelen waarover de vervoerregio's zullen kunnen beschikken na de budgetverschuivingen binnen De Lijn voor 'vervoer op maat'.

Daarnaast formuleerde de VVSG ook een advies bij het ontwerpdecreet basisbereikbaarheid. Ze hield daarbij het pleidooi om de regio-indelingen in andere beleidsdomeinen maximaal af te stemmen op de vervoerregio's. Verder onderschreef de VVSG het belang van een participatietraject, maar waarschuwde eveneens voor een onnodige verzwaring van de procedure.

De VVSG wordt nauw betrokken bij de uitvoeringsbesluiten en kan zo de gemeentelijke rol en mogelijkheden bewaken. Er kwam ook een overeenkomst met de Vlaamse overheid waardoor de VVSG extra personeel kan inzetten voor de ondersteuning van gemeenten in de vervoerregiowerking.

3.4.10 Trage wegen

Op initiatief van het Vlaams parlement werd de wet op de buurtwegen van 1841 vervangen door een Gemeentewegendecreet. De VVSG kon regelmatig overleggen met de initiatiefnemers, en zo het behoud van de trage wegen, de autonome beslissingsbevoegd van gemeenten, de integratie van vergunningen en ruimtelijke uitvoeringsplannen en een vlottere lokale handhaving mee bewaken.

3.4.11 Taxi's

De VVSG was samen met enkele steden betrokken bij de nieuwe taxiregelgeving. De bakens werden uiteraard uitgezet door minister Weyts, maar met ruimte voor aanpassingen. Het uitvoeringsbesluit kwam tot stand met veel aandacht voor een vlotte praktische werking en duidelijkheid voor de gemeentelijke taxivergunningsbeheerders.

Voor de aanpassing van de Centaurusdatabank (met de taxivergunningen) heeft de VVSG aangedrongen op de betrokkenheid van de gemeentelijke medewerkers die met deze databank werken, zodat de gebruiksvriendelijkheid kon bewaakt worden. Dat resulteerde in een klankbordgroep.

3.4.12 Deelfietsen BlueBike

De VVSG overlegde met De Lijn over het deelfietsensysteem BlueBike, waaruit de NMBS zich als aandeelhouder heeft teruggetrokken. Voor de VVSG is dit een belangrijke aanvulling voor het voor- en natransport. Verder wordt onderzocht in welke mate een participatie van de VVSG in het systeem van BlueBike aangewezen of wenselijk is.

3.4.13 Generiek Informatieplatform Openbaar Domein (GIPOD)

De VVSG bekeek de aanpassingen van het GIPOD-project en stemde in met de geformuleerde ambities en samenwerkingsovereenkomst. Daarbij formuleerde ze wel een aantal voorwaarden. Zo hebben gemeenten nood aan een globaal overzicht van wie waar aan het werken is op het openbaar domein. Ook alle puntwerken moeten dus geregistreerd worden in het GIPOD. Daarnaast worden gemeenten geconfronteerd met vele andere systemen, o.m. van Synductis en Proximus. Alle informatie over de inname van het openbaar domein moet raadpleegbaar zijn in één systeem. Het is ook wenselijk dat burgers en bedrijven op een eenvoudige (digitale) manier op de hoogte kunnen gebracht worden over werken in de buurt.

3.5 Wonen

3.5.1 Sociaal beheersrecht moet lokale keuze blijven

De VVSG werd samen met enkele lokale besturen betrokken bij de wijziging van het zogenaamde sociaal beheersrecht, een instrument dat gemeenten, OCMW's, sociale huisvestingsmaatschappijen en socialeverhuurkantoren de mogelijkheid gaf om ongeschikte of onbewoonbare verklaarde woningen en leegstaande conforme woningen in beheer te nemen, ze conform te maken aan de woonkwaliteitsnormen en te gebruiken als sociale huurwoning. Het instrument werd de voorbije twintig jaar amper gebruikt. De wijziging houdt een grote vereenvoudiging van de procedure in, zodat gemeenten ze gemakkelijker zouden kunnen toepassen.

De VVSG apprecieert het feit dat de aanpassing vooral gebaseerd is op suggesties van de lokale besturen. Omdat het gaat om een – weliswaar tijdelijke – aantasting van het eigendomsrecht, is het uitoefenen van het sociaal beheersrecht niet vanzelfsprekend. Vaak gaat het om onwillige eigenaars die juridisch goed ondersteund worden. Alvorens eraan te beginnen, is het dus belangrijk dat een gemeente goed geïnformeerd is.

Voor de VVSG moet het sociaal beheersrecht een 'ultiem instrument' blijven. Men mag dus niet denken dat elke gemeente op alle in aanmerking komende woningen sociaal beheer moet uitoefenen. Het blijft een lokale keuze, die o.m. rekening houdt met de werklast, de juridische procedure en de draagkracht van de gemeente.

Om van het sociaal beheersrecht echt een zinvol instrument te maken, rekent de VVSG ook voor de gemeenten ook op effectieve ondersteuning.

De VVSG gaf deze bedenkingen mee in een bilateraal overleg en uitte deze verzuchtingen tijdens een hoorzitting in het Vlaamse Parlement. Ter ondersteuning van de gemeenten werkt de Vlaamse overheid, samen met enkele gemeenten, een draaiboek uit.

3.5.2 Huurwaarborgregeling: zorgen over zwakste huurders

De VVSG besprak een ontwerpbesluit over de huurwaarborgregeling. Die moet de verhoging van de huurwaarborg van twee naar drie maanden huur opvangen. De huurwaarborglening is uitgewerkt als een consumentenkrediet waarbij een aantal toelatings- en uitsluitingscriteria de doelgroep bepalen. Voor de VVSG is deze regeling een hulpmiddel voor die mensen die wel rond komen maar geen reserve hebben om drie maanden huurwaarborg te betalen, maar ze zal de problemen van de zwakste huurders die structureel in financiële problemen zitten wegens een te laag inkomen, schulden, enz. niet kunnen oplossen. Deze huurders zullen nog steeds bij het OCMW terecht komen. De VVSG vindt de anonimisering van de huurwaarborg zodat de verhuurder niet weet wie de huurwaarborg gestort heeft, een essentiële voorwaarde om het systeem te doen slagen. Zo niet bestaat het risico dat de huurwaarborglening een uitsluitingscriterium wordt. Die anonimisering zou kunnen bereikt worden door de huurwaarborg niet via de kredietverstrekker (het Vlaams Woningfonds) aan de verhuurder te betalen maar via de huurder zelf die de huurwaarborg via een renteloze lening aan het Vlaams Woningfonds terugbetaalt.

3.5.3 Erkenning en subsidiëring socialeverhuurkantoren

De VVSG besprak een ontwerpbesluit over de erkenning en subsidiëring van de socialeverhuurkantoren (SVK's). Zo komt er een hogere opstartsubsidie voor nieuwe SVK's, een hogere basissubsidie vanaf 200 woningen en een groeiusubsidie voor alle SVK's. Verder komen er subsidies voor woningen die SVK's inhuren van gemeenten, OCMW's, intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, provincies, de VMSW en het Vlaams Woningfonds (met enkele uitzonderingen) en verdwijnt de verplichte stemgerechtigde deelname van gemeenten en OCMW's aan het bestuur van de SVK's. Het SV moet wel aantonen dat het de gemeenten en OCMW's heeft uitgenodigd om als stemgerechtigde deel te nemen aan het bestuur van het SVK. Voortaan zal Vlaanderen ook een gemeentelijk groeipad kunnen opleggen aan de SVK's voor die gemeenten waar het aantal ingehuurde woningen gedurende twee jaar niet stijgt. Als dit groeipad niet gevolgd wordt, kan Vlaanderen de betrokken gemeente toevoegen aan het

werkingsgebied van een ander SVK. Tot slot verdwijnt de verplichte aanvraag van een conformiteitsattest voor elke woning die een SVK inhuurt.

De VVSG oordeelde dat dit ontwerp een verbetering inhoudt. Ze is wel van oordeel dat het afzwakken van de verplichte deelname van lokale besturen aan het bestuur van de SVK's tot een inspanningsverbintenis op termijn kan leiden tot een lossere band met de lokale besturen, terwijl SVK's net een instrument van lokaal woonbeleid moeten zijn. Verder moet de regelgeving op de SVK's en de socialehuisvestingsmaatschappijen meer gericht zijn op samenwerking tussen het lokaal bestuur en de sociale huisvesters en op de onderlinge samenwerking tussen de sociale huisvesters. Tot slot blijft de VVSG voorstander van een verplicht conformiteitsattest als kwaliteitswaarborg.

3.6 Diverse dossiers

3.6.1 Vizier 2030, het Vlaamse kader voor duurzame ontwikkeling

De VVSG werd door Vlaams minister-president Bourgeois om advies gevraagd over het '2030-doelstellingenkader voor Vlaanderen'. Daarmee de Vlaamse Regering haar visie af op de internationale agenda van de doelstellingen voor duurzame ontwikkeling (Sustainable Development Goals of SDGs). De VVSG gelooft dat Vlaanderen een sterke voortrekkersrol kan spelen in de Agenda 2030 en wil hieraan samen met de lokale besturen bijdragen.

De VVSG formuleerde bij het Vlaamse doelstellingenkader wel een aantal opmerkingen. Zo is het niet gemakkelijk om op basis van de nota een volledig beeld te krijgen van het doelstellingenkader voor de Agenda 2030. Er wordt verwezen naar enkele sectorale beleidsplannen voor de lange termijn die nog in opmaak zijn (Energie- en Klimaatplan 2021-2030, Beleidsplan Ruimte Vlaanderen, Mobiliteitsplan, Luchtplan, Woonbeleidsplan...). Eén alomvattende visie-nota zou beter zijn als referentiekader. Verder is er een probleem met de meetbaarheid en de ambitie van de doelstellingen en ontbreken concrete afspraken over de verdere uitwerking van de implementatie, monitoring en rapportering.

Voor de VVSG komt de integrale, transversale en holistische aanpak van de duurzameontwikkelingsdoelstellingen in de nota onvoldoende uit de verf. Een sectorale aanpak lijkt te primeren. Verder zou duidelijker moeten worden gemaakt welke rol lokale besturen kunnen spelen, en hoe de centrale overheid hen daarin kan ondersteunen. De VVSG verwacht tot slot meer aandacht voor het promoten van de duurzameontwikkelingsdoelstellingen bij de publieke opinie en vraagt meer afstemming tussen de inspanningen van de verschillende overheden. De VVSG stelde dan ook voor om in de loop van 2019 te komen tot een echt duurzaamheidspact tussen alle overheidsniveaus.

3.6.2 Decreet bovenlokaal cultuurbeleid: wanverhouding tussen ambities en budget

De VVSG nam deel aan een hoorzitting in de Commissie Cultuur van het Vlaamse Parlement over het ontwerpdecreet bovenlokaal cultuurbeleid. De VVSG verwelkomde het decreet en onderschreef de krachtlijnen: de projectondersteuning, het belang van intergemeentelijke samenwerking voor de ondersteuning van de gemeentelijke regierol en de oprichting van een nieuw steunpunt voor (boven)lokaal cultuurwerk.

De VVSG signaleerde ook enkele opmerkingen: de wanverhouding tussen de ambities en het beschikbare budget, de beoordeling waarbij alleen sectorexpertise en geen lokale expertise wordt ingeschakeld, de te zware instapvoorwaarden van projecten voor starters, de ontoereikende middelen voor ondersteuning en ontwikkeling van een bovenlokale dynamiek en het gebrek aan afstemming van de looptijd van de subsidie met de gemeentelijke legislatuur en beleidsplanning. Dat laatste probleem werd via een amendement opgelost.

3.6.3 Audit Rekenhof over interbestuurlijke verhoudingen

De VVSG leverde input voor een audit van het Rekenhof over de interbestuurlijke verhoudingen tussen de Vlaamse overheid en de gemeenten na de integratie van sectorale subsidies (cultuur, jeugd, sport, integratie, kinderarmoedebestrijding, ontwikkelingssamenwerking, flankerend onderwijs en stedenbeleid) in de algemene financiering. Een eindoordeel over de effecten van deze inkanteling is vandaag nog niet mogelijk, omdat vele lokale engagementen vervat zitten in de meerjarenplanning die loopt tot eind 2019.

3.6.4 Conceptnota actualisering regels begraafplaatsen en lijkbezorging

De VVSG deed samen met Vlavax een inbreng op een hoorzitting in het Vlaamse Parlement over de conceptnota over nieuwe regels voor begraafplaatsen en lijkbezorging. Beide organisaties vertolkten de mening dat de regels alleen de hoofdlijnen moeten vastleggen, zodat er voldoende ruimte blijft voor de gemeentelijke autonomie. Verder heeft het geen zin om nieuwe verbods- of gebodsbepalingen in te voeren, als niet tegelijkertijd duidelijk is op welke wijze de handhaving ervan georganiseerd zal worden.

3.6.5 Subsidies lokale ondersteuning bestrijding van radicalisering en polarisering

Naar aanleiding van het verstrijken van de financiële ondersteuning van gemeenten voor het opnemen van een regierol in de strijd tegen radicalisering en polarisering vroeg de VVSG aan Vlaams minister Homans naar een verdere ondersteuning van de lokale noden en behoeften op dat vlak. Na overleg met kabinet Homans werd beslist om de Vlaamse subsidies voort te zetten.

3.6.6 Conceptnota nieuwe regelgeving slimme steden en gemeenten in Vlaanderen

De VVSG werd uitgenodigd op een hoorzitting in de Commissie Economie, Werk, Sociale Economie, Innovatie en Wetenschapsbeleid van het Vlaamse Parlement om er commentaar te geven bij het voorstel van resolutie over de bevordering van duurzame slimme steden in Vlaanderen en de conceptnota voor nieuwe regelgeving die dit moet mogelijk maken. VVSG pleitte o.m. voor een overkoepelend Vlaamse smart city-visie en -strategie, ondersteund en uitgedragen door alle departementen. Die moet de versnippering tegengaan en de bestaande initiatieven met elkaar verbinden. De VVSG benadrukte ook de groeiende nood aan ontzorging en ondersteuning bij lokale besturen op het vlak van digitalisering. De Vlaamse overheid kan hier een belangrijke rol in opnemen door het ontwikkelen van datastandaarden, authentieke gegevensbronnen en gebruiksklare toepassingen in volwaardig partnerschap met de lokale besturen.

3.6.7 Integraal handelsvestigingsbeleid: van decreet naar praktijk

Met het decreet van 15 juli 2016 over het integraal handelsvestigingsbeleid legde de Vlaamse Regering de krijtlijnen vast voor een meer duurzame organisatie van de detailhandel in Vlaanderen. Daarbij is een belangrijke rol weggelegd voor de gemeenten. Om hen hierbij te ondersteunen zette de VVSG sterk in op de vertaalslag van decreet naar praktijk, o.m. met een pleidooi voor uitgebreide informatie en begeleiding. Dit resulteerde in een gedetailleerde leidraad, juridische adviezen, modeldocumenten (o.m. over het nieuwe handelsvestigingsconvenant) en aangepaste aanvraagformulieren. De VVSG stelde het volledige aanbod voor tijdens vier bijeenkomsten van het Platform Centrummanagement (aangevuld met praktijkvoorbeelden). Op zes regionale overlegtafels economie lag de focus op de kleinhandelsvergunning. Deze initiatieven bereikten 280 deelnemers uit 170 verschillende gemeenten. Daardoor waren de Vlaamse gemeenten bij de inwerkingtreding van het decreet op 1 augustus 2018 uitvoerig geïnformeerd en konden ze beschikken over verschillende instrumenten om mee aan de slag te gaan.

Jan Leroy (red.)